

A konferencia szervezői: / Organizers:

ÓBUDAI EGYETEM / ÓBUDA UNIVERSITY

TREFORT ÁGOSTON MÉRNÖKPEDAGÓGIAI KÖZPONT

www.tmpk.uni-obuda.hu

PARTIUMI KERESZTÉNY EGYETEM / PARTIUM CHRISTIAN UNIVERSITY

BÖLCSÉSZETTUDOMÁNYI ÉS MŰVÉSZETI KAR, NYELV- ÉS IRODALOMTUDOMÁNYI TANSZÉK

<http://mnyt.partium.ro/hu>

SELYE JÁNOS EGYETEM / JÁNOS SELYE UNIVERSITY

TANÁRKÉPZŐ KAR

<http://pf.ujs.sk/hu>

A konferencia honlapja: / Webpage of the conference

<http://www.k-mok.tmpk.uni-obuda.hu/>

A konferencia támogatói:

„Az Óbudai Egyetem komplex intézményi fejlesztései a felsőfokú oktatás minőségének és hozzáférhetőségének együttes javítása érdekében” című EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt

Magyar Nevelés- és Oktatáskutatók Egyesülete / Hungarian Educational Research Association

Szervezőbizottság / Program Committee

Dr. habil. Horváth Kinga (társelnök)
Dr. Maior Enikő (társelnök)
Prof. Dr. Tóth Péter (társelnök)
Dr. Bökös Borbála
Dr. Nagy Melinda
Dr. Pásztor Rita
Duchon Jenő
Hölvényi Orsolya
Kádár Katalin
Bartal Mária

Helyszín / Venue

Románia, Nagyvárad, Sulyok István u. 14-16. / 14-16.
Sulyok Istvan str., Oradea, Romania

Időpont / Date

2019. június 20-21. / 20-21 June, 2019

A konferencia hivatalos nyelve / Official languages during the conference

magyar, angol / Hungarian, English

A programfüzetben *-gal megjelölt előadások
az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekthez kapcsolódnak.

Program

2019. június 20. (csütörtök) / 20 June 2019 (Thursday)

8:30-9:00	Regisztráció / Registration
9:00-9:30	Megnyitó, köszöntő / Opening ceremony
9.30-10:00	Plenáris előadás / Plenary lecture in Hungarian
10:00-11:30	Section 1, II. szekció, III. szekció
11:45-13:15	Section 4, V. szekció, VI. szekció
13:15-14:15	Ebéd / Lunch
14:15-15:45	VII. szekció, VIII. szekció, IX. szekció
16:00-17:30	10. szekció, XI. szekció, XII. szekció

2018. június 21. (péntek)

10:00-15:00	Projektnap – Az EFOP-3.4.3-16-2016-00023 projekt résztvevőinek közreműködésével
-------------	---

Részletes program

Megnyitó, köszöntők

Időpont: 2019. június 20. 9:00-9:30

Helyszín: Nagyvárad, Sulyok István u. 14-16, Amfiteátrum

9:00	Köszöntő – Dr. Pálfi József, rektor (PKE)
9:10	Köszöntő – Dr. Maior Enikő (PKE)
9:15	Köszöntő – Dr. habil. Horváth Kinga (SJE TTK)
9:20	Köszöntő – Prof. Dr. Tóth Péter, főigazgató (ÓE TMPK)

Plenáris előadás / Plenary lecture in Hungarian

9:30 Pásztor Rita (PKE): A romániai magyar közoktatás lemorzsolódási mutatói*

SZEKCIÓ ELŐADÁSOK / PRESENTATIONS OF SECTIONS

I. SZEKCIÓ

Interkulturális oktatás, kisebbségpedagógia

Időpont: 2019. június 20. 10:00-11:30

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P01. terem

Elnök: **Bodó Julianna**

Előadások:

Csillei Béla

Szolnoki Városi Kollégium, Szolnok, Magyarország

Helyzetfeltárás és programjavaslat a hátrányos helyzetű roma és nem roma kollégista fiatalok csoportfoglalkozáson kívüli programjainak kidolgozására

Tolnai Tímea Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

A bihardíószegi református cigányság keresztelési és temetkezési szokásai

Szalai Levente

Pécsi Tudományegyetem, Pécs, Magyarország

A Kárpát-medencében az egyetemi hallgatók tanulási migrációja az anyaország felé

Stoicu-Crisan Renáta

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

Interkulturális kompetencia fejlesztése irodalmi művek megfilmesítése által

Belényi Emese

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

A magyar jelnyelv iskolai elsajátításának szerepe a romániai magyar siket tanulók identitásának megőrzésében

Bodó Julianna

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar, Csíkszereda, Románia

Dilemmák között. Pedagógusok és szülők a gyermekek internethasználatáról

II. SZEKCIÓ

Tantárgy-pedagógia

Időpont: 2019. június 20. 10:00-11:30

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P03. terem

Elnök: **Nagy Melinda**

Előadások:

Poráčová Janka, Nagy Melinda, Zahatňanská Mária, Mydlárová Blaščáková Marta, Darvay Sarolta, Sedlák Vincent, Konečná Mária, Gogaľová Zuzana, Vašková Hedviga

Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, Prešov, Szlovákia; Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia

Tananyagfejlesztés és innovatív tankönyvek a biológiaoktatásban

Pólin Irén, Nagy Melinda

II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, Ukrajna; Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Biológia Tanszék, Komárno, Szlovákia

A farmakognózia, és a gyógynövényismeret oktatásának történeti vonatkozásai Kárpátalján*

Kraus Andrea

Partiumi Kereszteny Egyetem, Nagyvárad, Románia

A német turisztikai szaknyelv oktatásának módszertani lehetőségei

Nagy Ágota

Partiumi Kereszteny Egyetem, Nagyvárad, Románia

Quo vadis egyetemi interkulturális kommunikáció-oktatás?

Tódor Erika-Mária

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszereda, Románia

Az iskolai nyelvi szocializáció szintjei romániai magyar tannyelvű iskolákban

Baka L. Patrik

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia

Szakmai terepszemle a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom tájain

III. SZEKCIÓ

Kompetenciafejlesztés I.

Időpont: Időpont: 2019. június 20. 10:00-11:30
Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. Amfiteátrum
Elnök: **Horváth Kinga**

Előadások:

Horváth Kinga, Orsovics Yvette

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia
Kulcskompetenciák fejlesztése az alapiskola alsó tagozatán

Horváth Kinga, Tóth Péter

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia
A QTI kérdőív magyar nyelvű változatának adaptációja*

Csehi Agáta; Kanczné Nagy Katalin

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia
Az élménypedagógia helye és szerepe a felsőoktatásban*

Kollár Csaba

Óbudai Egyetem, Biztonságtudományi Doktori Iskola, Budapest, Magyarország
Oktatás és képzés a társadalmi kredit rendszerében

Manojlovic Heléna

Eötvös Loránd Tudományegyetem, PPK, Budapest, Magyarország
A kulcskompetenciák iránti igény a munkaerő-piacon*

Sass Judit, Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
Kompetenciaelvárások a duális képzés mentoraival szemben

SECTION 4

Effective Teaching and Learning II.

Date & Time: 20 June, 2019 11:45-13:15

Venue: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. Amfiteátrum

Chair: **Köpeczi-Bócz Tamás**

Presentations:

Köpeczi-Bócz Tamás

Corvinus University, Budapest, Hungary

Technological opportunities for talent management in study competitions

Veresné Valentinyi Klára

Szent István University, Gödöllő, Hungary

The study of evaluation parameters and translator and translation competences of translator students and professional translators

Bánffi-Benedek Andrea

Partium Christian University, Oradea, Romania

“My Way”: Beliefs and Reality about effective Foreign Language Learning

Moses Njenga

Eötvös Loránd University, Budapest, Magyarország

Policies for Effective TVET Teacher Continuing Professional Development in Kenya

Izsák Hajnalka

Partium Christian University, Oradea, Romania

Public perception of and attitude towards education carried out in juvenile correctional facilities

V. SZEKCIÓ

Oktatásszociológiai kutatások

Időpont: 2019. június 20. 11:45-13:15

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P01. terem

Elnök: **Maier Enikő**

Előadások:

Pusztai Gabriella, Maier Enikő, Demeter-Karászi Zsuzsanna

Debreceni Egyetem, Debrecen, Magyarország; Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Román

Egyházi hozzájárulás a magyarországi és romániai felsőoktatásban

Tódor Imre

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Románia

„Aki keres, talál.” A procedurális és a szubsztantív racionalitás az iskolaválasztásban

Di Blasio Barbara, Ács-Bíró Adrienn

Kaposvári Egyetem, Kaposvár, Magyarország

Mentalitáskutatás pszichopedagógiai szempontból női fogvatartottak körében

Jakab Judit

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Debrecen, Magyarország

Roma gyermekeket oktató pedagógusok szerepkonfliktusai és feloldási stratégiái

Kocsis Zsófia

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Debrecen, Magyarország

A duális képzésben résztvevő hallgatók eredményessége

Karácsony-Molnár Erika

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác, Magyarország

"A pünkösdnek jeles napja..." Pünkösd népszokások a néphagyományban és az oktatásban

VI. SZEKCIÓ

Empirikus kutatások az oktatásban és a pedagógusképzésben I.

Időpont: 2018. június 22. 11:45-13:15

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P03. terem

Elnök: **Kékes-Szabó Marietta**

Előadások:

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Magyarország

Gondolatok a kiégésről és annak megelőzéséről

Sárosi-Blága Ágnes

Debreceni Egyetem, KAM - Regionális és Antropológiai Kutatások Központja, Csíkszereda, Románia

Pedagógusok helyi társadalmi szerepvállalása Erdély vidéki és városi iskoláiban

Stark Gabriella Mária

Babes-Bolyai Tudományegyetem, Szatmári Tagozat, Románia

Erdélyi magyar pedagógusjelöltek tanulási útvonalai összehasonlító megközelítésben

Szász Mária-Magdolna

Debreceni Egyetem, KAM-Regionális és Antropológiai Kutatások Központja, Csíkszereda, Románia

Rurális iskolák változása mint kihívás egy mikrorégió szemszögéből

Pinczésné Palásthy Ildikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet, Debrecen, Magyarország

Tanítójelöltek pályamotivációs sajátosságai

Beregi Erika

Miskolci Egyetem, Egészségügyi Kar, Miskolc, Magyarország

Egészségügyi tanári szak választásának motivációi, lehetőségei

VII. SZEKCIÓ

Empirikus kutatások az oktatásban és a pedagógusképzésben II.

Időpont: 2019. június 20. 14:15-15:45

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P01. terem

Elnök: **Bíró A. Zoltán**

Előadások:

Nagy Melinda, Strédl Terézia, Szarka László, Zahatňanská Mária

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia; Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, Prešov, Szlovákia

Tolerancia és toleranciára való nevelés a „Többség – kisebbség együttélése” program keretében*

Domján Mária-Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia

A tanítói pálya választásának motivációja romániai magyar hallgatók esetében

Joó Anikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, Magyarország

A perszuazív kommunikáció hatása középiskolás fiútanulók olvasási attitűdjére

Sztojev-Angelov Ilona

Miskolci Egyetem, Egészségügyi Kar, Miskolc, Magyarország

Egészségügyi tanárképzés összefüggő gyakorlatának hallgatói elégedettség vizsgálata

Petrányi Erika

Pécsi Tudományegyetem, Pécs, Magyarország

Serdülőkorú fiatalok megküzdési stratégiái az önértékelés tükrében

Bíró A. Zoltán

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Románia

Pedagógusok a kisebbségi társadalomban

VIII. SZEKCIÓ

Szakképzés- és felsőoktatás-pedagógia

Időpont: 2019. június 20. 14:15-15:45

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P03. terem

Elnök: **Tóth Péter**

Előadások:

Tóth Péter

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest, Magyarország
Kompetenciamérés az Óbudai Egyetemen*

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest, Magyarország
Mérnök-tanár-jelöltek összefüggő iskolai gyakorlata során készített e-portfóliók értékelése, különös tekintettel a képzés tartalmi fejlesztésére*

Daruka Magdolna

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
Oktatási innováció a munkahelyi nyelvi képzésben

Csillik Olga

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország
Innovatív kurzusok megítélése az egyetemi oktatók körében

Árvai-Homolya Szilvia

Miskolci Egyetem, Gépészmérnöki és Informatikai Kar
Mérnök-tanári képzés a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karán – egy induló képzés margójára

IX. SZEKCIÓ

Szakképzés- és felsőoktatás-pedagógia

Időpont: 2019. június 20. 14:15-15:45

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. Amfiteátrum

Elnök: **Knausz Imre**

Előadások:

Knausz Imre

Miskolci Egyetem, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

A szakmai tanárképzés fő pedagógiai üzenetei a Miskolci Egyetemen

Karlowits-Juhász Orchidea

Miskolci Egyetem, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

A közösségi pedagógiai gyakorlat lehetőségei a szakmai tanárképzésben

Lipták Katalin, Hajdú Noémi, Musinszki Zoltán

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Miskolc, Magyarország

A tehetséggondozás jelentősége az oktató és nevelő munka során

Lubinszki Mária

Miskolci Egyetem, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

A Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetében a szakmai tanárképzés pszichológiai moduljainak fókuszpontjai

Ádám Anetta

Miskolci Egyetem, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Belépő nézetek szerepe a szakmatanárok képzésében

Budai Gábor

Dunaújvárosi Egyetem, Debrecen, Magyarország

Graduates in the labor market - factors of success and failure

SECTION X.

Effective Teaching and Learning I.

Date & Time: 20 June, 2019 16:00-17:30

Venue: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P01. terem

Chair: **Borbély Julianna**

Presentations:

Borbély Juliana

Partium Christian University, Oradea, Romania

The Person of a Modern Teacher: Trainees' Expectations

Bökös Borbála

Partium Christian University, Oradea, Romania

Translating Audio-Visual Texts with the Help of MemoQ

Berei Emese Beáta

Emanuel University, Oradea, Romania

Persistence of students: is it the relation between academic and social responsibility?

Szabó Roland

Partium Christian University, Oradea, Romania

What can teachers learn from stand-up comedy professionals?

Ardelean Tímea Krisztina

Partium Christian University, Oradea, Romania

Use of Social Media to Learn English among Students at the Partium Christian University

Zakota Zoltán

Partium Christian University, Oradea, Romania

Drop-Out in Romanian and Hungarian Higher Education – A Comparative Study

XI. SZEKCIÓ

Empirikus kutatás és IKT az oktatásban

Időpont: 2019. június 20. 16:00-17:30

Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. P03. terem

Elnök: **Simonics István**

Előadások:

Simonics István

Óbudai Egyetem, Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ, Budapest, Magyarország
Az információkeresés és feldolgozás eredményeinek vizsgálata*

Lajos Sándor

Miskolci Egyetem, Miskolc, Magyarország

Valóságű 3D-s megjelenítés alkalmazási lehetőségei az ábrázoló geometria oktatásban

Kovácsné Duró Andrea

Miskolci Egyetem, Tanárképző Intézet, Miskolc, Magyarország

Milyen színű a pedagógia? Mozaikok a szakmatanárok értékelési gyakorlatából

Homoki Andrea, Czinderi Kristóf, Fodorné Vidó Renáta

Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Kar

Szociális munka és segítők megjelenése a magyar köznevelési intézményekben

Duchon Jenő

NAV Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete

Kormánytisztviselők információbiztonsággal kapcsolatos attitűdjének összevetése magán illetve munkahelyi környezetben

XII. SZEKCIÓ

Kompetenciafejlesztés II.

Időpont: Időpont: 2019. június 20. 16:00-17:30
Helyszín: PKE, Nagyvárad, Sulyok István utca 14-16. Amfiteátrum
Elnök: **Szabóová Edita**

Előadások:

Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem, Alba Regia Kar, Székesfehérvár, Magyarország
A kommunikációs készségek fejlesztése a mérnökképzésben*

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem, Szeged, Magyarország
Stresszoldás, relaxáció

Szabóová Edita

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia
A projektalapú oktatás értékelése a komáromi Selye János Egyetemen óvodapedagógia szakot hallgatók szemszögéből

Hajdú Noémi, Lipták Katalin, Musinszki Zoltán

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar, Miskolc, Magyarország
Probléma alapú tanulás a közgazdász képzésen

Debrenti Edith, Vértessy Balázs

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia; Debreceni Egyetem, Debrecen, Magyarország

A Pólya-módszer a gyakorlatban. Egy tanulókkal végzett kísérlet tanulságai

Bartha Krisztina

Partiumi Keresztény Egyetem, Nagyvárad, Románia
Életkori sajátosságok a kétnyelvű gyermekek tudatelméleti fejlődésében

ÖSSZEFOGLALÓK / ABSTRACTS

Ádám Anetta

Miskolci Egyetem Tanárképző Intézet

Belépő nézetek szerepe a szakmatanárok képzésében

Az előadás a hallgatói nézetek megközelítésének, alakításának lehetőségeit, feltételeit járja körbe a hagyományosan a tudást fókuszba helyező, klasszikus tudásátadásra berendezkedett felsőoktatási környezetben, ahol a tradicionális szerepek szerint a hallgató „hallgat”, befogad, az oktató pedig tudományt közvetít. Megvizsgáljuk, milyen didaktikai, tartalmi és strukturális feltételei vannak annak, hogy hozzáférjünk és alakítani tudjuk a hallgató bejövő pedagógiai nézeteit, valamint hogy a képzés során a hallgató képes legyen a kialakítani a reflektív gondolkodás igényét, praxisát. Elemezzük ebben a folyamatban pedagógusképzést körülvevő közoktatási környezetet, kiemelve benne a képzőhelyekhez kapcsolódó gyakorlóléhelyek, gyakorlóiskolák szerepét. Azt kívánjuk bizonyítani, hogy ha az előzetes nézeteket nem sikerül munkába venni, a képzésnek nem lesz jelentősége, beválik az, amit a képzésbe belépő hallgatók jelenetős többsége gondol, tanárrá válásukban a formális képzésnek nincs nagy szerepe, tanítani a gyakorlatban lehet megtanulni.

Ardelean Tímea Krisztina

Partiumi Keresztény Egyetem

Use of Social Media to Learn English among Students at the Partium Christian University

Social media is very popular among young people. Its use has grown spectacularly with the fast growth of internet and smart gadgets. One might think that it leads to easier learning of English, as it is the common language around the world, but it is not necessarily true in all cases. The present study analyses the results of a survey conducted at the Partium Christian University on the use of ICT (information and communication technology) outside the university, use of ICT at the university and the use of social media for English language learning among students.

Árvai-Homolya Szilvia
Miskolci Egyetem

Mérnökstanári képzés a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Karán – egy induló képzés margójára

A szakképzési rendszer 2016-ban történt átalakítására, a magasan kvalifikált mérnökstanárok iránti megnövekedett igényre tekintettel határozta el a Miskolci Egyetem Gépészmérnöki és Informatikai Kara – a Bölcsészettudományi Karral együttműködve – a gépészet-mechatronika szakirányú mérnökstanár képzés elindítását. Széles kínálatunk új szakkal történő bővítésének célja az iskolai rendszerű szakképzésben, valamint az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben a gépészeti, illetve a mechatronika területéhez tartozó elméletigényes tantárgyak oktatását ellátó mérnökstanárok képzése. A mérnökstanár képzés két modulra tagolódik, a szakterületi képzést a Gépészmérnöki és Informatikai Kar biztosítja, a tanári felkészítést a Bölcsészettudományi Kar Tanárképző Intézete adja. Az indítani tervezett mérnökstanár szak lehetővé teszi egyrészt a gépészeti és mechatronikai jellegű elméleti, gyakorlati tárgyak oktatásához szükséges mélységű elméleti ismeretek megszerzését, másrészt az ezen ismeretek hatékony oktatásához elengedhetetlen pedagógiai és szakmódszertani készségek és képességek kialakítását illetve elsajátítását.

Előadásomban bemutatom azon képzési helyszíneket, ahol jelenleg is meghirdetésre kerül az adott mérnökstanár képzés, elemzem az elmúlt tíz év felvételi statisztikáit a szakra vonatkozóan. Az országos helyzetkép vázolásán után a régiós bázisra fókuszálok, nevezetesen az észak-magyarországi szakközépiskolákra, szakközépiskolákra, illetve a vállalati képzőközpontokra, mint a mérnökstanár képzésben végző hallgatók potenciális foglalkoztatóira.

Baka L. Patrik

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom

Szakmai terepszemle a kortárs gyermek- és ifjúsági irodalom tájain

A gyermek- és ifjúsági irodalom korpuszára hosszú időn át mint a felnőtt irodalom oppozíciójára, vagy annak hierarchikus alárendeltjére tekintett mind a hétköznapi befogadó, s jobbra a szakma is. Az ezredforduló óta megjelent számos lírai és prózai alkotás azonban, a maga rétegzett, duplafedeles – a gyermekbefogadón túl a felnőttet is megszólító, annak saját jelentésréteget kínáló – narratívájával és nyelvi igényességével a kritika mind számottevőbb figyelmére is rászolgált. Jelen dolgozat/előadás a magyar gyermek- és ifjúsági irodalom recepciójának legfrissebb és legmeghatározóbb eredményeit mutatja be és értékeli, különös tekintettel a Mesebeszéd és a „...kézifékes fordulat is tud” című testvérkötetekre, melyek alapvető fontosságúak a témakör egyetemi oktatásán belül éppúgy, amiként a gyakorló pedagógusok számára is irányítóként szolgálhatnak a gyermek- és ifjúsági irodalommal való igényes munka terén.

Bánffi-Benedek Andrea

Partiumi Keresztény Egyetem

“My Way”: Beliefs and Reality about effective Foreign Language Learning

The professional and everyday advantages to speaking at least one foreign language are obvious nowadays, not to mention the large range of scientific studies about its impact on boosting one's brain power for both young and old. The desire for language learning is on the up and so do the offers which are meant to meet this growing demand. The present paper would like to point out some of the most common traps language learners might fall into, in the same time to offer some useful suggestions for both learners and teachers.

Bartha Krisztina

Partiumi Keresztény Egyetem

Életkori sajátosságok a kétnyelvű gyermekek tudatelméleti fejlődésében

A tudatelméleti vizsgálatok nagyjából ötven év foglalkoztatják a megismeréstudományokat, a kognitív pszichológiát, a fejlődéslélektant és a kísérleti filozófiát is. Az egyik jelenleg is kutatott kérdés a mentális állapotokhoz való hozzáférés képességének kialakulása. A mentális állapotokhoz való kiváltságos hozzáférés elméleti megalapozása Jürgen Habermastól származik, aki pragmatikai művében először mutatja be az ún. ideális beszédhelyzetet (Habermas 1984), aminek alapja, hogy az egyén a beszédhelyzet során feltételezi, hogy a másik olyan kiváltságos hozzáféréssel rendelkezik saját mentális állapotaihoz, amelyekről be is tud számolni. Ennek ismeretében a kommunikációs helyzetekben feltételezzük, hogy a beszédpartnerünk képes vágyairól, attitűdjeiről, cselekvéseinek okairól beszámolni. A mentális állapotokhoz való kiváltságos hozzáférés tehát az a kognitív folyamat, amely lehetővé teszi, hogy saját mentális eseményeinkhez hozzáférjünk. A kiváltságos hozzáférés tulajdonítása pedig arra vonatkozik, hogy a másokkal való interakcióban feltételezzük, hogy a másik személy is hozzá tud férni a saját mentális állapotaihoz és ezekről be is tud számolni (vö. Kiss – Jakab 2014).

Előadásomban arra a kérdésre keresem a választ, hogy mikor alakul ki a kétnyelvű óvodáskorú gyermekeknél a kiváltságos hozzáférés tulajdonításának a képessége. Hogyan alakul a különböző életkorokban a jelenség megértésének aránya? Kérdésem az is, hogy a kétnyelvű gyermekek teljesítménye függ-e attól, hogy milyen családi környezetben élnek, mikor és milyen mértékben sajátították el a két általuk ismert nyelvet?

Kísérletemben 68 óvodás gyermek vett részt, 4 és 6 éves kor között. A gyermekeket két csoportba osztottam aszerint, hogy szimultán vagy szukcesszív kétnyelvűek. A Bartsch és Wellman (1989) által kidolgozott, majd Kiss és Jakab (2014) által módosított kísérleti eljárással vizsgáltam meg a gyermekek kiváltságos hozzáférés tulajdonításának képességét, melynek során három rövid, hétköznapi történetet hallgattak meg a gyermekek, majd válaszolniuk kellett a kísérletvezető által feltett kérdésekre a történet szereplőinek mentális állapotaival kapcsolatban. Eredményeim azt igazolják, hogy azok a gyermekek, akikre a kiegyensúlyozott és szimultán kétnyelvűség jellemző, sikeresebben sajátítják el a tudatelméletből ismert kiváltságos hozzáférés tulajdonításának képességét.

Belényi Emese

Partiumi Keresztény Egyetem

A magyar jelnyelv iskolai elsajátításának szerepe a romániai magyar siket tanulók identitásának megőrzésében

Kisebbségi etnikai-nyelvi környezetben a siket gyermekek nyelvsajátítási és nyelvhasználati hátrányai halmozottan jelentkeznek. Kutatási eredmények szerint az etnikai-nyelvi kisebbséghez tartozó családokban felnövő siket gyerekeknél a nyelvi kommunikációs lehetőségek hiánya egyaránt akadályozza a többségi társadalom kommunikációs hálójába való teljes értékű bekapcsolódásukat, valamint annak lehetőségét, hogy hozzáférést nyerjenek származási családjuk nyelvéhez és sajátos kulturális hagyományaihoz.

Ha az oktatás-nevelési folyamatot a kultúra és értékrend áthagyományoztatásaként értelmezzük, akkor a kisebbségi/anyanyelven történő speciális siketoktatásról ugyanezen szellemiségben kijelenthetjük, hogy elsődleges célja a nemzeti nyelv elsajátítása, a kultúra és identitástudat kialakítása. Emellett, és ezzel egyenrangúan fontos viszont ezekben a tanintézetekben a jelnyelv, mint leghozzáférhetőbb kommunikációs rendszer minél eredményesebb kihasználása. Az első törekvés, a nemzeti nyelv és kultúra átörökítése összefonódik tehát a második törekvéssel, a jelnyelvi kommunikáció megerősítésével, hisz a siket tanulók esetében ez válik az anyanyelvi nevelés legkézenfekvőbb támaszává.

A romániai magyar siketoktatásban ezt a kettős célkitűzést napjainkban a kolozsvári magyar nyelvű Hallássérültek Speciális Iskolája vállalja fel. Kutatásom során az iskola tanulóinak nyelvi szocializációs körülményeit és folyamatát vizsgáltam, különös tekintettel a jelnyelvtanulás és jelnyelvhasználat, magyar nyelvű/jelnyelvű kommunikációs kultúra és a nemzeti identitás kapcsolatára.

Az iskolában végzett magyar siket személyekkel készített életút-interjúim, egyéni és családi esettanulmányok alapján igyekeztem feltérképezni, hogyan viszonyul egymáshoz az iskola formális és informális nevelési környezetében a siketek kultúrájába történő szocializáció és a magyar nyelvi identitás erősítése. A kutatási információk szélesebb pedagógiai és szociológiai értelmezhetőségének elősegítése érdekében strukturált interjúkat készítettem a kolozsvári magyar nyelvű siket iskolában tanító szurdopedagógusokkal.

Kutatási eredményeim rávilágítanak arra, hogy tanintézmény oktatási gyakorlata az orális nyelvsajátítás, a szóbeli magyar nyelvtudás ápolása mellett és ezzel összefüggésben a tanulói közösségen belüli siket kultúrába beágyazódva, a magyar jelnyelvi kommunikáció ösztönzése révén is erősíti a tanulók magyar identitástudatát. Napjainkban e szerep gyakorlásának feltételei és módozatai több vonatkozásban is átalakulóban vannak.

Berei Emese Beáta

Emanuel University Oradea, Romania

Persistence of students: is it the relation between academic and social responsibility?

As a consequence of the expansion in higher education, the number of students have increased and the academic population has diversified but at the same time the university drop-out has become a general problem since the last century (Trow 2005, Kozma 2010, Barro and Jong 2013, Stanciu 2014, Berei 2018). In this presentation, I proposed a longitudinal quantitative analysis of the persistence of students at a private university from

Oradea, România. In partnership with the Center for Higher Education Research and Development, Hungary, named CHERD – H, from Debrecen University, was collected data among students in 2012 (N=136) and in the first semester of the academic year 2018/2019 (N=112). I examined the pattern that makes a difference between students who intend to drop out and who are willing to finish their study. The novelty of these analyses is that in addition to the academic and demographic characteristics, I have also taken into account the social dimension of the education, connecting the academic and social responsibilities of the students.

Beregi Erika

Miskolci Egyetem Egészségügyi Kar

Egészségügyi tanári szak választásának motivációi, lehetőségei

Az egészségügyi tanárképzés jelentős átalakuláson ment keresztül az elmúlt évek- évtizedek folyamán. A főiskolai szintű egészségügyi szakoktató képzés megszűnését követően, sokáig nem volt lehetőség egészségügyi területre vonatkozó tanári végzettség megszerzésére. Az egészségügyi szakközépiskolák szakmai tárgyainak oktatására leginkább diplomás ápolókat illetve egyetemet végzett ápolókat alkalmaztak. Az egészségügyi szaktanár képzés elindítása újabb alternatívát nyitott az egészségügyben dolgozó szakemberek számára a nevelés- oktatás területének megismerésére, ismereteinek bővítésére és a gyakorlatban való alkalmazására. Azonban a képzés a 2007-es kezdését követően, 2010-ben megszűnt. A jelenlegi egészségügyi tanárképzést először a Debreceni Egyetem Egészségügyi Kara indította el 2016 szeptemberében. A rákövetkező évtől kezdődően a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi karán is van lehetőség a szakképesítés megszerzésére.

A képzés célja az egészségügyi szakterületen, az iskolai nevelés- oktatás szakképesítés megszerzésére felkészítő szakaszainak évfolyamain, szakgimnáziumi oktatásban valamint az Országos Képzési Jegyzékben az elméleti és elméletigényes szakmai tantárgyak tanítására. Az egészségügyi tanár alkalmasabbak között az egészséges életmódra nevelésre, általános nevelési- oktatási, egészségnevelési, mentálhigiénés feladatok ellátására, az egészségügyi szakképzés során a szakmai identifikáció kialakítására.

Kutatásomat a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karának hallgatói körében végeztem. Vizsgáltam, hogy mi motiválta őket az egészségügyi tanár mesterszak választására. Felmértem, hogy közülük milyen arányban dolgoznak jelenleg tanárként és mennyien dolgoznak az egészségügy különböző területén, továbbá, hogy hogyan ítélik meg jövőbeni helyzetüket a végzettségük gyakorlásával kapcsolatban. Kutatásom során kérdőíves módszert és leíró statisztikát alkalmaztam. Az eredmények tükrében javaslatot fogalmaztam meg arra vonatkozóan, hogy az iskolai oktatáson kívül mely terület adhat még lehetőséget az egészségügyi tanár szakképzettséggel rendelkezők számára.

Biró A. Zoltán

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem

Pedagógusok a kisebbségi társadalomban

Az előadás a romániai magyar pedagógusok körben végzett nagymintás szociológiai adatfelvétel kapcsán a kutatási program szakmai kontextusát, tematikáit mutatja be, valamint összefoglaló jelleggel ismerteti a kutatás fontosabb következtetéseit a következő témakörökben: a pályaválasztás meghatározó tényezői és a pályaváltási opciók, a társadalmi megítéléssel és a társadalmi beágyazódással kapcsolatos pedagógus vélemények tanulással és önképzéssel kapcsolatos elképzelések, közérzet.

Bodó Julianna

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszeredai Kar

Dilemmák között. Pedagógusok és szülők a gyermekek internethasználatáról

Napjainkban a gyermekek egyre zsebébb korban ismerkednek meg az IKT eszközökkel és az internettel. A két hagyományos szocializációs helyszín – a család és az iskola – mellett egyre nagyobb hangsúllyal jelenik meg a média mint fontos szocializációs ágens. A család és az iskola mindennapjaiban a média - ezen belül kiemelkedően az internet – olyan tényezőként jelenik meg, amely nemcsak információforrás és tájékozódási lehetőség, hanem a hagyományos személyközi viszonyokat átformáló, a szocializációs tereket, gyakorlatokat és hatásokat alakító jelenség.

2011-ben indult és most is folyamatban van a Sapientia – EMTE Csíkszeredai Karán „A média hatása a gyermekekre és fiatalokra” c. kutatási program, amelynek keretén belül vizsgáltuk a gyermekek iskolai és otthoni internethasználatát. A kutatási anyag sokrétű elemzést tesz lehetővé, jelen előadásban azokat a tapasztalatokat mutatom be, amelyek a pedagógusok és a szülők vélekedéseit hasonlítják össze a gyermekek internethasználatára vonatkozóan. Ezen a gazdag témakörön belül az előadás a pedagógusok és a szülők tapasztalatait teszi vizsgálat tárgyává az internetnek mint szocializációs ágensnek a megjelenése, működése kapcsán. A pedagógusokkal és a szülőkkel készített interjúk elemzése a kérdéskört övező dilemmák és bizonytalanságok mellett a két félnek az egymással szembeni elvárásait is vizsgálja, és felveti a hagyományos társadalmi intézmények szerepkörének átalakulását a gyermekek és fiatalok internethasználatának kontextusában.

Borbély Julianna

Partium Christian University, Oradea, Romania

The Person of a Modern Teacher: Trainees' Expectations

One of the first issues tackled in teacher training is the role of the teacher. Awareness of the teacher's place in the classroom is not enough in classroom interaction. The latter, which comprises everything that involves dealing with children/(young) adults, poses many challenges to teacher trainees. These are due to fast pace the image of the teacher as such changes. In the era the multitude of social media platforms and the ever-expanding roles of the teacher both outside and inside the classroom, young teachers must navigate their way

caught between the “traditional” and “modern” image of a teacher. Our purpose in the present study is to reflect upon the persona of teacher in the 21st century based on teacher trainee’s views on what a modern teacher should be like and what is expected of them. The study is based on interviews with second-year English teacher trainees.

Bökös Borbála

Partium Christian University, Oradea, Romania

Translating Audio-Visual Texts with the Help of MemoQ

This research attempts to analyze one of the most used and most popular CAT tools, that is, MemoQ, and the way how and to what extent this tool helps the translation process in the case of translating audio-visual texts. The aim of this study is to examine how much translators (in our case study the MA students at PCU) can make use of such a tool for the translation of subtitles, (Disney) lyrics, and how such a tool can fit the translator’s needs in the dubbing process.

Budai Gábor

Dunaújvárosi Egyetem

Graduates in the labor market - factors of success and failure

The process of becoming an entrepreneur in the life of a career starter begins when the idea of starting a business arises. This can also be the result of an external or internal motivational effect. After the idea, the individual evaluates whether the idea of motivation has a relativity, so it is worthwhile to deal with the idea more deeply. In my presentation I analyze the year 2018 in relation to Dunaújváros. My research method: Systematization and analysis of data collected from start-ups. The following topics will be discussed in my presentation: Assessment of consumer needs, availability of resources (real estate, machinery, human resources, money capital), Time requirements. Cost claims. Strategic planning.

Csehi Agáta, Kanczné Nagy Katalin

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom

Az élménypedagógia helye és szerepe a felsőoktatásban

A Ratio Kutatócsoport (Selye János Egyetem Tanárképző Kara) 2017-től folytat kutatómunkát, melynek középpontjában az egyetemi hallgatók lemorzsolódási körülményei, illetve azok háttérvizsgálata áll. Az eddigi vizsgálatok és eredmények alapján szükségesnek bizonyul olyan eljárások bevezetése a felsőoktatási képzésbe, melyek a szakmai ismeretszerzésen kívül pozitívan befolyásolják a hallgatók személyiségét és megerősítik egyes érzelmi és értelmi készségeiket, képességeiket, személyiségjegyeiket. Ennek érdekében a hallgatók egyetemi tanulmányaikhoz, az oktatókhoz és a kortárs hallgatókhoz fűződő társas kapcsolataik, a kommunikációs készségeik, továbbá a tanulás terén tervezünk megerősítést nyújtani számukra, mindenekelőtt az élménypedagógia felsőoktatásban alkalmazható eszközeinek felhasználásával. Központban a művészeti nevelés, a pedagógiai kommunikáció és a

pedagógiai pszichológia területei állnak, melyek megvalósítási modelljeiként az együttműködés, az együtt-tanulás, az együtt-tanítás szerepelnek. A Művészeti-pedagógiai-pszichológiai fejlesztő kurzus hatékonyságának mérésére a longitudinális vizsgálataink között kerül sor két fázisban. A cél: az alkalmazott korszerű élményközpontú pedagógiai elvek, módszerek alkalmazásával a 21. századi kihívásokkal teli pedagógiai gyakorlatára felkészült pedagógus-személyiségek képzésének segítése és az egyetemhez való kötődésük erősítése.

Csillei Béla

Szolnok Városi Kollégium

Helyzetfeltárás és programjavaslat a hátrányos helyzetű roma és nem roma kollégista fiatalok csoportfoglalkozáson kívüli programjainak kidolgozására

Helyzetfeltárás és programjavaslat a hátrányos helyzetű roma és nem roma kollégista fiatalok csoportfoglalkozáson kívüli programjainak kidolgozására, amely elősegíti a fiatalok felzárkóztatását, hátrányaik enyhítését, a társadalmi esélyteremtés lehetőségét

Az iskolai/kollégiumi nevelés fontos része a tanórán kívüli nevelés. Vannak és kell, hogy legyenek szabadidős programok, foglalkozások. A tanulók képesek megszervezni saját szabadidejüket, az iskolának, a kollégiumnak, a pedagógusoknak a feladata felkelteni a szabadidő értelmes eltöltése iránti igényt. Megtalálni, vagy biztosítani számukra, hogy ezt az iskola/kollégium falai között, vagy iskolai/kollégiumi keretekben érdeklődési körüknek, életkoruknak megfelelően tölthessék el. Ez legalább annyira a felelősségteljes nevelési feladat, mint a kollégiumban zajló napi, tantervi oktató-nevelő munka. A megkezdett és ezt a címet viselő kutatás alapja a 2015-ben hasonló címmel elkészített tanulmányom, amely az általános iskolás roma és nem roma fiatalok esélyteremtését vizsgálta. Ennek alapján készül a jelenleg folyamatban lévő kutatás, melynek zárótanulmánya a most megvalósítandó kutatás eredménye lesz. Ez a kérdőívek, a helyszíni felmérés és a személyes interjúk következtében helyzetelemzést, arra épülő javaslatot, a kollégiumi diákok foglalkozásokon kívüli nevelése érdekében kidolgozott programcsomagot tartalmazza majd. Célja a hátrányos helyzetű roma és nem roma fiatalok számára a társadalmi esélyteremtés megvalósítása, a tanulás segítése, a felzárkózás megkönnyítése, a továbbtanulás lehetőségének biztosítása, a szabadidő hasznos eltöltése, a tanórán/csoportfoglalkozáson kívüli nevelés programjainak és eszközrendszerének eredményes felhasználásával. A begyűjtött információk összegzése, az erre épülő tanulmány szerkesztése ennek érdekében valósul meg. A tanulmány a társadalmi környezetet értékelve erősítheti a megfelelő kapcsolatok kialakítását a helyi társadalom, a civil szervezetek, a tanórán kívüli nevelést felvállaló és annak megvalósítását célul kitűzők, valamint a kollégiumok között. Javaslatokat kér majd a megvalósítására, értéknek tekintve a belső tartalékok feltárását, az innovációt és az együttműködést, melyeken keresztül az együttműködés megvalósítható. A cél az is, hogy ismereteket szerezzünk a kollégisták elképzeléseiről a tanulással, az önképzéssel, a szabadidő hasznos eltöltésével kapcsolatban is. A kutatás és az elkészülő programtervezet célcsoportja a kollégista diákok/fiatalok közössége. Számukra kell olyan elfoglaltságot találni, amely lehetővé teszi, hogy a szabadidő hasznos eltöltése motivációja, a tanulás/továbbtanulás folytatása, a pályaválasztás megtervezése és megvalósítása megerősítést kapjon. A nevelés olyan területéről van szó, ahol a kollégistának joga eldönteni, hogy kíván-e élni az indíték – szándék – lehetőség hármas feltételével, ennek vizsgálata kihagyhatatlan. A bemutató a lefolytatott kutatás eredményeiről és a megkezdett kutatás jelenlegi állásáról nyújt képet.

Csillik Olga

Budapesti Corvinus Egyetem

Innovatív kurzusok megítélése az egyetemi oktatók körében

A felsőoktatással kapcsolatosan folyamatosan szembesülünk azzal, hogy a tömegesedés, a hallgatók erőteljes differenciálódása, a változatos tanulási tapasztalatok, az egyéni tanulási utak igénye új helyzetet teremtenek az oktatók számára. A korábban jól bevált tanítási stratégiák, a tradicionális oktatási módszerek, oktatásszervezési eljárások egyre kevésbé sikeresek napjaink diákjai körében. Mindez arra készteti (kényszeríti) az egyetemi oktatókat, hogy újragondolják tanításukat, innovatív módon, a megváltozott hallgatói preferenciákra reflektálva, de a képzés színvonalát megtartva igyekezzenek hard és soft skilleket fejleszteni diákjainál. A Budapesti Corvinus Egyetemen zajló átalakulással párhuzamosan módszertani paradigmaváltás is történik: jelen van ugyan a tradicionális oktatás, de egyre több képzés újul meg, egyre nagyobb azoknak az oktatóknak az aránya, akik átalakítják kurzusaikat, korszerű, tanulóközpontú módszereket használnak óráikon.

2018-19-es tanévben végzett kutatásunkban arra kerestük a választ, milyen tanári jellemzők fogalmazódnak meg az oktatókban és a hallgatókban a tanári hatékonysággal kapcsolatban. Ennek a vizsgálatnak részeként strukturált interjú formájában kérdeztük az innovációs folyamatokban élen járó oktatóinkat arról, hogyan látják az átalakítási folyamatot, az annak eredményeként megszületett új kurzust, és milyen vélekedéseik vannak a tanulók tapasztalatairól. Előadásunkban ezekről az eredményekről számolunk be.

Daruka Magdolna

Budapesti Corvinus Egyetem

Oktatási innováció a munkahelyi nyelvi képzésben

A digitális forradalom nyomán felgyorsuló környezeti változások az embereket rákényszeríti arra, hogy olyan kompetenciákkal rendelkezzenek, amelyek segítik a gyors, dinamikus alkalmazkodást (Field 2006). Ebben a környezetben a tanulás szakaszai, formái kitágulnak (lifelong és life –wide learning). Így a tanulás nemcsak a gyermekkor, de a felnőttkor szerves részévé is válik, amelynek velejárója, hogy felértékelődnek a tanuláshoz nemcsak formális, de nem-szervezett és informális formái is. A digitális technikák fejlődése lehetővé teszi az online és offline tanulási környezet előnyeinek ötvözését. Ennek egyik megnyilvánulási formája, hogy a blended learning tanulásszervezési eljárás az elmúlt évek során (NCM Horizon Reportok tanúsága szerint) népszerű és sikeres oktatási innovációk alapjává vált. Ezt történt egyetemünkön is. A 2015/2016-os tanévtől kezdődően a blended learning/hibrid oktatás különböző formáinak gyors terjedése figyelhető meg nemcsak BA és MA, hanem az intézményen belüli képzéseink esetében is.

Esettanulmányunk bemutat egy, a Budapesti Corvinus Egyetem innovatív nyelvi képzésének tervezésének, szervezésének főbb lépéseit, a képzés jellemzőit, eredményeit és tanulságait.

Debrenti Edith, Vértessy Balázs

Partiumi Keresztény Egyetem, Debreceni Egyetem

A Pólya-módszer a gyakorlatban. Egy tanulókkal végzett kísérlet tanulságai

A nehezebb, problémátípusú feladatok megoldásának, tanórai feldolgozásának legfontosabb lépései Pólya modellje szerint javasolt, amely a problémafelvető gondolkodást fejleszti és a feladatok megoldásának fázisait négy nagy lépésre bontja. (Pólya, 2000)

Az első lépés, a megértés, annak a fontosságát hangsúlyozza, hogy legelőször figyelmesen el kell olvasni a feladatot, rendszerezni az adatokat. Minden tudatos problémamegoldás valamilyen megoldási terven alapul, melynek során a tanulót előzetes tanulási ismeretei is segíteni fogják. Egy nehezebb feladatnál a tanuló számára nagyon fontos, az, hogy ne adja fel, bármilyen helyesen megoldott részfeladat vagy hasonlóan megoldott feladat segíteni fogja. Fontos, hogy megtanuljon gondolkodni, kérdéseket feltenni a feladattal kapcsolatban, fontos minél többfajta feladattípust ismertetni, minél realiztikusabban. Az ilyen típusú feladatok fejlesztik, kezdeményező készsége nő, így matematikai önbecsülése is magasabb lesz.

A harmadik lépés, a terv végrehajtásánál fontos a műveletek helyes elvégzése.

A negyedik lépés egyike a legfontosabbaknak, a megoldás vizsgálata, vagyis az eredmény ellenőrzése.

Jelen kutatás tárgya egy VI. osztályos tanulók körében végzett tanítási kísérlet, amely során a tanulók a Pólya-féle problémamegoldási modell alapján dolgoztak, így építettük fel az órát, ennek a bemutatására kerül sor.

Segédfeladatok segítségével jutottunk el az eredeti, nehezebb versenyfeladathoz, azaz a feladatot először átalakítottuk, többször is, úgy, hogy tudjuk megoldani. Általánosításra, szabály megfigyelésre sarkalltuk a hallgatókat, majd visszatértünk az eredeti feladathoz. A végén feladatalkotásra kértük őket.

A kísérlet számunkra azért volt fontos, mert kevés mintát találunk kisebb osztályok esetén a Pólya-féle modell konkrét alkalmazására.

Di Blasio Barbara – Ács-Bíró Adrienn

Kaposvári Egyetem

Mentalitáskutatás pszichopedagógiai szempontból női fogvatartottak körében

Feltáró jellegű kutatásunkban fegyházban és börtönben fogvatartott női elítéltek élettörténetei alapján vizsgáljuk azt a jellemző mentalitásváltozást, amely főleg a börtönoktatás és a különböző képességfejlesztő tréningek hatására jön létre. Mentalitás vizsgálatunk célja pszichopedagógiai szempontból az, hogy a stigmatizált ember gondolkodását meghatározó börtönbeli eseményeket azonosítsuk, amelyek a prizonizáció ellen is hatnak, és felkészítik az egyént a szabadulás utáni társadalmi reintegrációra. Munkánk során azokat az elméleteket hívjuk segítségül, amelyek elismerik, hogy a kulturális szint határozza meg a társadalmi szereplők gazdasági és társadalmi feltételeit és körülményeit is (Durkheim 2000; Revel 1986; Burke 1997). E megközelítés azokra a gondolattartalmakra összpontosít, amelyek révén egy társadalmi csoport magáénak érezhet egy adott reprezentációs rendszert vagy értékrendet, amely a felnőttoktatásnak és kompetencia fejlesztésnek kiemelt jelentőséget tulajdonít a reintegráció sikeressége szempontjából. Egyszerre társadalmi és biografikus elemeket vizsgál (Czoch 2006).

Alapvető hipotéziseink szerint a női fogvatartottak alacsony iskolázottsága és az ebből is eredő társadalmi helyzete nem teszi lehetővé a szabadulás utáni sikeres reintegrációt. Speciális pedagógiai igényeik miatt a többségi iskolai keretek nem felelnek meg a szükségleteiknek. Képzésükben a pszichopedagógia módszertana kiemelt jelentőségű, mivel a kisiklott életutak mögött hálózatos egzisztenciális problémák állnak.

A börtönpedagógia az élethosszig tartó tanulás egy lehetősége, amelynek egyik minőségi kritériuma az oktatási és képzési rendszerek sikeressége a tekintetben, hogy milyen mértékben tudják eredményesen felvértezni az embereket tudással, amelynek segítségével le tudják győzni az életük során jelentkező nehézségeket, és adekvátan tudják megoldani feladataikat is (Harangi 2004). A pszichopedagógia célja a börtönoktatásban többértű: egyrészt speciális pedagógiai módszertan segítségével reszocializál, azaz a társadalomba való visszailleszkedést segíti elő, másrészt dekarcerizál, vagyis a börtönártalmakat csökkenti, és kognitív képességeket, illetve szociális kompetenciákat fejleszt. Kutatásunkban a képzések mentalitásra gyakorolt hatását vizsgáljuk.

Kutatásunk kevert eredményeit a Kalocsai Fegyház és Börtön elíteltjeivel készült félig strukturált interjúk és fókuszcsoportos megbeszélések elemzésével nyertük, amelyet statisztikai adatokkal bővítettünk ki. Előadásunk az iskola funkcióját és szerepét mutatja be főleg hosszú ítéletes női fogvatartottak mentalitásának változásában. Eredményeink narratív elemek vizsgálata alapján arra engednek következtetni, hogy a női fogvatartottak mentalitását a képzési hatásrendszer pozitívan befolyásolja.

Domján Mária-Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem

A tanítói pálya választásának motivációja romániai magyar hallgatók esetében

Jelen kutatás a tanítóképzős hallgatók pályaválasztási motivációit vizsgálja a Helen M. G. Watt és Paul W. Richardson (2007) által kidolgozott A tanítói/tanári pálya választását befolyásoló tényezők skálája (Factors Influencing Teaching Choice Scale) segítségével.

A kutatás során összevetettük a hallgatók által szabadon megfogalmazott motivációs tényezőket a skála által feltérképezni kívánt meghatározott pályaválasztást befolyásoló tényezőkkel és kiválasztottuk a pályaválasztás háttérében álló legnépszerűbbeket, melyek magyarázatul szolgálhatnak arra, hogy tanulmányaik során miért tartanak ki a hallgatók a választott pedagógusi pályára készüléssel, annak ellenére, hogy gyakran megterhelőnek tartják a sokrétű felkészülést, a segédanyagok elkészítését és az egyensúlyteremtést a külső és belső elvárásoknak való megfelelésben.

Duchon Jenő

NAV Képzési, Egészségügyi és Kulturális Intézete

***Kormánytisztviselők információbiztonsággal kapcsolatos attitűdjének összevetése magán
illetve munkahelyi környezetben***

Doktorandusz hallgatóként a kutatási témám a NAV munkatársainak információbiztonságtudatosságának vizsgálata. Az idei év elején kérdőíves formában részletesen vizsgálatnak vettem alá az információbiztonsággal kapcsolatos attitűdjüket otthoni, illetve munkahelyi környezetben. A kérdőívet 928 kolléga töltötte ki a NAV teljes állományából. Jelen előadásban részletesen bemutatom a kérdőív kapcsolódó kérdéseit, illetve az összehasonlító elemzések eredményeit.

Hajdú Noémi, Lipták Katalin, Musinszki Zoltán

Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar

Probléma alapú tanulás a közgazdász képzésen

A frontális oktatás esetén, amikor az oktató ismerteti az új tananyagot kis mértékű az interakció a hallgatók között, melynek során nem alakul ki az érintettség a tananyag iránt, így a figyelem könnyen elkalandozik. Az egyetemi oktatás során, az órai hallgatói interakciók növelésének érdekében a probléma alapú tanulást (problem based learning, PBL) választottuk. A PBL egy valós vállalati probléma helyzetelemzésével kezdődik, melynek során a hallgatók a korábbi ismereteik alapján azonosítják a problémát és javaslatokat gyűjtenek a megoldására. A probléma alapú tanulás alkalmazása nagy mértékben függ a módszer előkészítésétől, ezért a cikkben összefoglaljuk a kialakításának lépéseit. Az esettanulmány feldolgozást kooperatív tanulási szituációkkal és gamifikációs elemekkel egészítettük ki.

A PBL a szerepek alapvetően eltérnek a megszokottól. Az oktató helyett inkább a hallgatók kerülnek a középpontba, érintetté válnak a saját tanulásukban, felelősséget vállalva a tudásukért. Ez mindkét féltől másfajta viselkedést és feladatvállalásokat vár el, melyet jelen cikkben részletezünk.

Reflexióként felmértük az alkalmazott csoport véleményét a PBL-re vonatkozóan, melyet egy SWOT elemzésben foglaltunk össze és mutatunk be.

Homoki Andrea, Czinderi Kristóf, Fodorné Vidó Renáta
Gál Ferenc Főiskola Egészség- és Szociális Tudományi Kar

Szociális munka és segítők megjelenése a magyar köznevelési intézményekben

Napjaink globalizált világában a köznevelési intézmények megjelenési színterei számos társadalmi problémának.

Előadásunkban a HERA Gyermekvédelmi és Szociálpedagógiai Szakosztályához kapcsolódó kutatásunk eredményeivel a 2018 szeptemberétől Magyarországon bevezetett új gyermekvédelmi szolgáltatást nyújtó óvodai, iskolai szociális segítő szakemberek generális ismeretei által nyújtott, hierarchikus viszonyt nélkülöző tevékenységek jellemzőit, továbbá a szolgáltatáshoz kapcsolódó társszakmák és érintettek elégedettségi vizsgálatát, szükségletfelmérését végeztük, fél évvel a szolgáltatás bevezetését követően.

A köznevelési intézményekben megvalósított szociális segítő tevékenységet Ivanics (2018) közlekedési csomópontként értelmezi, melynek középpontjában a segítő szociális munkás, szociálpedagógus, pedagógus, gyermekvédelmi feladatokat ellátó szakember áll. Az interprofesszionális együttműködés a szociális munkás egyik legfontosabb skillje (Stone, S.I., Charles, J. 2018, Bányai 2018), ami a köznevelési intézményekben folytatott szociális munkában is központi jelentőségű. A képi metafora utal arra, hogy a segítőnek, akármilyen végzettséggel tölti is be a feladatát multidiszciplináris tudással (Makai 2003; Soós 2017; Homoki 2012, 2018) kell rendelkeznie annak érdekében, hogy képessé váljon komplex módon segíteni az iskola aktorainak az iskolai csoportokba és közösségbe való sikeres beilleszkedését (Buda 2009 Bányai 2003), a hatékonyságát növelő egyéni-környezeti-társas eredményességet elősegítő preventív eszközök és módszerek pontos szükségletközpontú választásával és szakszerű alkalmazásával (Eisenbach 2009; Susánszky 2011; Gönczi 2014; Varga Júlia 2015). Fókuszcsoportos interjú és statisztikai adatelemzés módszerével tártuk fel a válaszadó iskolai szereplők tapasztalásait, észrevételeit, dilemmáit az óvodai, iskolai szociális segítség hétköznapi gyakorlatáról. A válaszadó intézmények között a köznevelési intézmények minden szintje megjelenik óvodától a középiskoláig, különböző településtípusokról érkeztek az intézményvezetők által delegált képviselők, jellemzően a hátrányos helyzetű gyermekek száma a megkérdezett intézményekben azonos arányban alakult 10-20% között szóródik. A metafora-analízis és az interjú módszerekkel feltárt eredményeink azt mutatják, hogy a bevezetést követően az új szakember megjelenését minden intézménytípusban nagy várakozással fogadták, azonban a bevezetést követő fél év elteltével ambivalens érzéseket tükröznek a válaszok. A szolgáltatás kereteinek, a szolgáltató személyiségének és szakmai tudásának korlátai éppúgy tetten érhetőek, mint a sikeresen megvalósított együttműködés eredményeként a gyermek tanulmányi munkájához szükséges előmozdító háttértámogatás biztosítása.

Horváth Kinga, Orsovics Yvette
Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom

Kulcskompetenciák fejlesztése az alapiskola alsó tagozatán

Az állandóan változó igények, a szemléletmódváltás és az igények szükségessé teszik az oktatási rendszert, hogy olyan új, innovatív lehetőségeket kínáljanak az iskolai oktatás során, amelyek megkönnyítik a gyermekek tanulását, alkalmazkodóképességüket, és a társadalomban

való helyük megtalálását. A kulcskompetenciák fejlesztése már kisgyermekkorban megkezdődik, amely konkrét előírásokon alapul. Az előadás vállalkozik arra, hogy bemutassa a szlovákiai aktuális Állami Oktatási Program előírásait és követelményrendszerét, kitérve a kulcskompetenciák fejlesztésére. Párhuzamot vonunk a magyarországi NAT előírásaival, szintén fókuszálva a kompetenciafejlesztésre, illetve gyakorlati megvalósítási lehetőségeket sorakoztatunk fel.

Horváth Kinga, Tóth Péter

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom

A QTI kérdőív magyar nyelvű változatának adaptációja

Az interakciót kommunikációelméleti, pszichológiai és szociológiai szempontból is a társas érintkezés nélkülözhetetlen megnyilvánulási formájának tekintjük. Az oktatás folyamata személyek (tanár-tanulók, tanulók-tanulók) közötti interakciók láncolata (Buda, 1992; Morel et al., 2000; Vörös, 2004; Vincze, 2013). Wubbels és mtsai (1987) a Watzlawick-féle kommunikáció (1967), illetve a Leary-féle interperszonális viselkedés nyomán saját modellt, illetve mérőeszközt (QTI) dolgoztak ki, ami képes leírni, illetve mérni a tanár tanórai interakciós viselkedését.

A QTI három dimenzióban az interakció komplex vizsgálatára helyezi a hangsúlyt. Kutatásunk az 1. dimenzióban, vagyis az ideális tanári interakció megítélése kapcsán folyt, melyhez a Fisher és mtsai. (1995) által kidolgozott 48 ítemes mérőeszköz magyar változatát alkalmaztuk. Célunk volt (1) a QTI kérdőív magyar nyelvű változatának adaptálása, (2) felvázolni, hogy a kutatásban résztvevő 358 határon túli pedagógushallgató a QTI változók alapján miként vélekedik az ideális tanári interakcióról, (3) szignifikáns eltéréseket kimutatni az egyes háttérváltozók vonatkozásában.

A kapott eredmények alapján megállapítható, hogy (1) az ideális tanári interakciók jellemzője a határozottság, a segítőkészség, az empátia, míg a szigorúság és az engedékenység vonatkozásában eltérő vélemény fogalmazódott meg. A (2) háttérváltozókat (nem, tagozat, szak, évfolyam, ország, középiskola típusa) figyelembe véve többnyire csak az utóbbi két QTI változó vonatkozásában kaptunk szignifikáns eltéréseket.

Izsák Hajnalka

Partiumi Keresztény Egyetem

Public perception of and attitude towards education carried out in juvenile correctional facilities

Education is key to effective rehabilitation and the social reintegration of detainees is a problem affecting the whole society. Special education developed for detainees is intended to reduce recidivism, assist their entry and reintegration in society as productive citizens and to increase their employment chances on the labour market. Dealing with and raising public awareness of issues connected with correctional education is important to dispel negative perceptions of prison education and of former detainees.

My research aims at providing insight into the perception/image, as well as knowledge and opinions of members of the public related to the education carried out in juvenile correctional

facilities. I designed a questionnaire using the online survey software Survio and used the virtual snowball sampling method. The majority of respondents agree that detainees need special education and that they should definitely be given a chance to become useful members of the society, however a great number are sceptical about their successful reintegration.

Jakab Judit

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Szociológia és Társadalompolitika
Doktori Program

Roma gyermekeket oktató pedagógusok szerepkonfliktusai és feloldási stratégiái

Az utóbbi másfél-két évtized során egyre nagyobb számban jelentek meg roma tanulók a Hargita megyei (Románia) általános iskolákban, amely új kihívások elé állította az iskolákat. Mivel gyakran hiányoztak (hiányoznak) a kialakult helyzetek kezelésére irányuló intézményesült megoldások, legtöbbször közvetlenül a pedagógusok szembesültek (szembesülnek) a problémákkal. Az ők egyéni hozzáállásuk, viszonyulásuk, elköteleződésük kulcsfontosságúvá válhat a roma tanulók iskolai integrációjának folyamatában. Kutatásomban a Csíki-medencében (Hargita megye) található, nagyszámú roma tanulót tömörítő iskolák, osztályok pedagógusainak viszonylását, attitűdjét vizsgálok félig strukturált interjúkra alapozva. Jelen előadásomban a pedagógusok számára szerepkonfliktust okozó helyzeteket és azok feloldási stratégiáit mutatom be.

Joó Anikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem

A perszuazív kommunikáció hatása középiskolás fiútanulók olvasási attitűdjére

Az utóbbi húsz évben a nemzetközi és hazai rendszerszintű tanulói teljesítménymérések eredményei ráirányították a figyelmet a fiúk gyengébb szövegértési teljesítményére. A legnagyobb fiú–lány különbség a leggyengébben teljesítőket érinti. Sok fiú nem tud, vagy nem szeret olvasni, vagy egyáltalán nem olvas. A kutatások a nemek közti különbségek számos magyarázó változóját azonosították be: a morfológiai különbségeket, a nemi szocializációt, az érdeklődést és a motivációt. A kedvezőtlen olvasási attitűd egy további magyarázó tényező. A PISA eredményei alapján a lányok konzisztensen jobban teljesítenek a fiúknál az olvasásban, és a nemek közti szakadék széles skálán mozog. A különbségek összefüggnek az olvasási attitűddel, azzal, hogy a tanulók szeretnek-e olvasni, milyen az olvasási magatartásuk és olvasnak-e szabadidejükben. A magyar eredmények az OECD átlag alatt vannak, és a nemek közti különbség is a nagyobbak közé tartozik. Kutatásom ezért arra irányult, hogy a fiúk olvasási attitűdjé hogyan befolyásolható pozitív irányba annak érdekében, hogy a teljesítmény javuljon. Jelen tanulmányban az olvasási attitűdöt a szövegértési teljesítmény egyik lehetséges magyarázó változójaként vizsgálok. A kutatás értelmezési keretét Mathewson Az olvasási attitűd hatása az olvasásra és az olvasás tanulására modellje adta, amelyben a perszuazív kommunikáció az attitűd moderáló változója. A perszuazív kommunikáció lehetséges közvetítői a családtagok, a kortárs csoport és a tanárok. A vizsgálatnak az volt a célja, hogy feltérképezze, ezeknek az aktoroknak a perszuazív kommunikációja – direkt vagy indirekt, verbális vagy non-verbális – csökkenti-e az olvasási attitűd nemek közti különbségeit. A

mintába a Tiszántúli Református Egyházkerület középiskoláinak tanulói kerültek be. Az információgyűjtés kérdőívvel történt. A fő mérőeszköz egy részben adaptált, részben saját fejlesztésű attitűd-skála volt. Az adatok elemzését statisztikai módszerekkel végeztem. A kutatás beazonosította azokat az aktorokat, akiknek perszuazív kommunikációja kedvezően befolyásolja a tanulók attitűdjét. A családban az azonos nemű szülő és testvér hatása a meghatározó. Az eredmények ugyanakkor arra is rávilágítanak, hogy a fiúk és a lányok olvasási attitűdjének különbségei a formális nevelés keretein belül a tanárok – továbbá a felekezeti nevelésben a lelkész – perszuazív kommunikációjával is csökkenthetők. Az olvasmány ajánlás, az olvasmányélményekről történő beszélgetés, a szövegértés fejlődését segítő tevékenység kedvezően befolyásolja a fiúk attitűdjének alakulását. A perszuazív kommunikáció – mint lehetséges eszköz a fiúk (és a lányok) olvasási attitűdjének javítására – olyan tényező, amelyről a szülőket és a tanárokat tájékoztatni kell. A kérdéskörrel a pedagógusképzésben is szükséges foglalkozni. A megfelelő módszertan kidolgozása után a meggyőző kommunikáció és az olvasási attitűd összefüggéseinek tárgyalása akár önálló tantárgyként kerülhet be a tanító- és tanárképzés mintatanterveibe.

Dr. Karácsony-Molnár Erika

Apor Vilmos Katolikus Főiskola, Vác

„A pünkösdek jeles napja...” Pünkösdi népszokások a néphagyományban és az oktatásban

Tanulmányomban a pünkösdi népszokásokat ismertetem a szakirodalom és saját kutatásaim alapján. Mindezen ismeretek többsége a pedagógiai gyakorlatban is felhasználhatóak. Pünkösd ünnepét a keresztény egyház annak emlékére tartja, hogy Jézus mennybemenetele után a Szentlélek leszállt az apostolokra. A húsvétot követő ötvenedik napra esik, amely húsvét függvényében mozgó ünnep május 10–e és június 13-a között. Elnevezése a görög pentekosztész 'ötvenedik' szóból származik.

A magyar nyelvterületen a pünkösdi szokások többnyire a keresztény ünnephez kapcsolódnak. Ugyanakkor számos szokás és hiedelem, kereszténység előtti elem őrződött meg bennük. A szokások meglétéről gyakran a tiltásokból szerezhetünk tudomást. A csetneki zsinat határozata 1594-ben tiltotta a pünkösdi királyválasztást, táncot és játékokat. Az 1692-ből származó csíkkozmasi tiltás így szól: „Eleitől fogva régi időben is mindenkor tilalma volt a sátoros ünnepeken való táncolásnak, királynéasszony ültetésnek, mely pogányoktól maradt szokás ezután is tilalmas.” A tiltások jellegzetes pünkösdi szokásokra vonatkoznak: pünkösdi királyválasztás, pünkösdi királynéjárás, pünkösdi zöldágazás, valamint pünkösdi multságok, táncok, játékok.

Karlowits-Juhász Orchidea

Miskolci Egyetem BTK Tanárképző Intézet

A közösségi pedagógiai gyakorlat lehetőségei a szakmai tanárképzésben

Az előadás célja a (szakmai) tanárképzésben megvalósuló közösségi pedagógiai gyakorlat törvényi kereteinek, alapelveinek, tartalmának és módszertanának vizsgálata, illetve egy modellértékű program bemutatása, fókuszba helyezve a szakmai tanárképzést.

Előadásom a következőképpen épül fel:

- I.) Az érintett törvényi tartalmakra, a vonatkozó hivatalos értelmezésekre, illetve a nemzetközi és hazai szakirodalmi forrásokra támaszkodva megvizsgálom a pedagógiai céllal szervezett közösségi szolgálati (azaz service learning típusú) tevékenységek elméletét és gyakorlatát.
- II.) Bemutatom a közösségi pedagógiai gyakorlat egy modelljét, amelyet a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetében dolgoztunk ki. Modellünk négyes célrendszerét mint elemzési, reflexiós keretet használom fel. E négy fő cél a következő:
- 1.) érdemi segítségnyújtás, társadalmi felelősségvállalás;
  - 2.) felelős értelmiségivé válás elősegítése (ismeret- és tapasztalatszerzés fontos társadalmi kérdésekről, köztük a szegénység és a társadalmi kirekesztés dimenzióiról, továbbá a társadalmi részvétel, nyitottság, empátia, szociális érzékenység, illetve önkéntes motivációk erősítése);
  - 3.) a pedagógusi pályára mint segítő hivatásra való praktikus felkészítés;
  - 4.) felkészítés a közoktatásban megvalósuló különböző service learning típusú tevékenységek szervezésére és megvalósítására (függetlenül attól, hogy kötelezi-e az aktuális köznevelési törvény az iskolákat erre, vagy sem).
- III.) Egy, a közgazdásztanár-képzésben megvalósuló jó gyakorlat rövid ismertetése.
- Munkám gyakorlatai, elméleti jelentőségét és eredetiségét az adja, hogy egyrészt kutatási és fejlesztési tapasztalatokra épülő, problémacentrikus iránymutatással szolgál a közösségi pedagógiai gyakorlat érdemi értelmezéséhez, másrészt praktikus javaslatokat fogalmaz meg e gyakorlati forma hatékony, pedagógiai reflexióval (valódi tanulással) kísért megvalósításához, illetve általában véve a társadalmi felelősségvállalásra és szolidaritásra nevelés mikéntjéhez.

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem

Gondolatok a kiégésről és annak megelőzéséről

A kiégés (burnout) alkalmával a személy fáradtságot és kimerültséget, munkájától való eltávolodást és rossz érzéseket, valamint szakmai hatékonyságának kifejezett csökkenését éli meg. A jelenség tanulmányozása mintegy fél évszázados múltra tekint vissza, napjainkra azonban a munkavállalók olyan nagy hányadát érinti, ami a szindróma komolyságára és megelőzésének fontosságára hívja fel a figyelmünket. Ezzel összefüggésben a krónikus munkahelyi stresszből eredő ártalom az Egészségügyi Világszervezet genfi közgyűlésén az ICD-be (betegségek nemzeti osztályozására szolgáló jegyzékbe) is bekerült. Prezentáciomban a burnout kialakulását, tüneteit és megelőzésének lehetőségeit tárom fel a konferencia résztvevői számára.

Kékes-Szabó Marietta

Szegedi Tudományegyetem

Stresszoldás, relaxáció

Selye János professzor úgy vélte, hogy "a stressz az élet sava-borsa". Azonban nem mindegy, hogy az pozitív (eustressz pl. amit az extrém sportok szerelmesei megélik) vagy negatív (distressz pl. munkahelyünk vagy egy szerettünk elvesztése) minősítést nyer az egyén számára. A tartósan fennálló stressz viszont krónikus betegségek kialakulásához vezethet. A stresszel történő megküzdés pedig sokféle lehet. Míg az éretlen (kontrollálatlan, nem célirányos) mechanizmusok maladaptívak, az érett formák (pl. szublimáció vagy humor) a feszítő, kellemetlen érzések társadalmilag elfogadott formába való transzformációját segítik elő, tehát adaptívak. A stresszoldás számos formában történhet meg, az érintett személy által elérhető lehetőségek tükrében. Prezentáciomban a relaxációs módszerekről nyújtok áttekintést, saját élményt is kínálva a konferencia résztvevői számára az elérhető hatás megtapasztalására.

Knausz Imre

Miskolci Egyetem

A szakmai tanárképzés fő pedagógiai üzenetei a Miskolci Egyetemen

A Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetének kollektívája újragondolta a szakmai tanárképzés pedagógiai-pszichológiai moduljának tartalmát. Ennek a tartalmi felülvizsgálatnak egyik központi eleme a képzés közös üzeneteinek azonosítása és annak elemzése, hogyan jelennek meg ezek a közös üzenetek az egyes tantárgyakban. Amit közös üzenetnek nevezünk, az voltaképpen nem más, mint amit Jerome Bruner struktúrájának nevezett. A bruneri struktúra olyan összefüggés, amely a legkülönbözőbb konkrét problémák kapcsán ismétlődően megjelenik, de egyre gazdagabb tartalommal, egyre több tárgyi ismeretet magába foglalva. A struktúrák nem helyettesítik a tárgyi tudást, hanem arra szolgálnak, hogy hatékonyabban tudjuk elrendezni azt, és így hatékonyabban tudjunk gondolkodni az adott diszciplína keretei között. Konkrét megjelenési formája lehet a kulcsfogalom, a kérdés és az állítás (összefüggés), illetve mindezek esszéisztikus kifejtése, ami összességében a képzés spirális tantervének

(ismét egy bruneri fogalom) tekinthető. Miskolcon kilenc ilyen struktúrát azonosítottunk. Ezek tartalmáról és tantárgyi megjelenéséről fog szólni az előadás.

Kocsis Zsófia

Debreceni Egyetem, Humán Tudományok Doktori Iskola, Neveléstudományi Doktori Program

A duális képzésben résztvevő hallgatók eredményessége

A munka és a tanulmányok kapcsolata kimondottan fontos a tanulmányi befektetések jövőbeli megtérülése szempontjából. Ha a hallgatók a tanulmányaihoz fűződő munkát végzik, jóval nagyobb a valószínűsége annak, hogy olyan képességekre és tapasztalatokra tesznek szert, amelyre a felsőoktatási intézményben nem lenne lehetőségük (Beerens, 2011;Perna, 2012; Pusser 2010; Pusztai, 2011; Sanchez-Gelabert et al., 2017). Ez az előny főként a munkaerőpiacra lépés idején jelentős. A nemzetközi szakirodalom szerint a gyakorlati tudás megszerzését a duális képzés segítheti elő. A téma aktualitása a tanulmányok melletti munkavégzés növekvő szerepében, valamint a munkaerőpiac és a felsőoktatás összehangolásának problémakörében gyökerezik. Jelenlegi kutatásunkban a duális képzést olyan értelmezési keretben vizsgáljuk, hogy milyen módon támogatja a hallgatók egyetemi pályafutását, és eredményességét. Hogyan hat az egyéni attitűdök alakulására, miként jelenik meg a munkavállalás identitásképző szerepe? Kutatásunk során kvantitatív és kvalitatív módszereket alkalmaztunk, hogy minél árnyaltabban képet kapjunk a vizsgált hallgatói csoport eredményességéről, és a képzésről alkotott véleményükről. Az összehasonlíthatóság érdekében a kérdőíves felmérést duális és nem duális képzésben résztvevő a hallgatók körében végeztük el (n=291), amelyeket kiegészítettünk strukturált interjúk eredményeivel. A kvalitatív kutatási szakaszban a hallgatókat, az oktatókat és a partnercégek munkatársait kerestük fel (n=35). Vizsgálatunk célja a hallgatók egyetemi és munkaerő-piaci sikerességének a feltárása., valamint a diákok, az oktatók és a munkaadók perspektíváinak bemutatása, amelyek alapját képezhetik a munkavégzés és tanulmányok, a munkaerőpiac és a felsőoktatás összehangolását célzó intézményi politikák kidolgozásának.

Kollár Csaba

Óbudai Egyetem Biztonságtudományi Doktori Iskola

Oktatás és képzés a társadalmi kredit rendszerében

Orwell 1984 című disztópikus művében egy olyan jövőbeli világot vázolt fel, amelyben az állampolgárokat állandóan megfigyelik, így kényszerítve rá őket arra, hogy az állam számára elfogadott és hasznos tevékenységet végezzenek, illetve megfelelően gondolkozzanak.

A publikus hírek szerint 2020-ban Kínában egy hasonló rendszer kerül bevezetésre társadalmi kredit rendszere néven. A rendszer alap gondolata az, hogy a kormány által meghatározott szempontok szerint négy területen – őszinteség a kormányzati ügyekben, üzleti becsületesség, társadalmi becsületesség és igazságügyi hitelesség – cselekedeteik, viselkedésük, magatartásuk alapján folyamatosan értékeli az állampolgárokat, illetve a vállalkozásokat. Az értékelés során az egyének és a vállalkozások pontokat kapnak, ami révén számos területen és dimenzióban juthatnak előnyökhöz, illetve kerülhetnek hátrányba. Jelenkori viselkedésük rövidebb-hosszabb távon kihat jövőbeli életükre, illetve gyermekeik/családtagjaik életére,

boldogulására is. Bár a kínai társadalmi kredit rendszerét számos kritika éri, előzményei, illetve alapgondolata, hogy az embert/vállalkozást bizonyos szempontok szerint értékelni kell, már több évtizede jelen vannak többek között a banki hitelbírálat, az egészségügyi biztosítás, az oktatás, a munkaerőértékelés, a közösségi média területén. Az előadás egyfelől ezekkel az előzményekkel, illetve magával a társadalmi kredit rendszerével kíván foglalkozni, másfelől az oktatást és képzést helyezi a fókuszba annak érdekében, hogy egy reális, etikus, a társadalom fejlődését elősegítő értékelő rendszer utópiája is körvonalazódni tudjon.

Köpeczi-Bócz Tamás

Budapesti Corvinus Egyetem

Technological opportunities for talent management in study competitions

Over the last 5 years, we have been continuously developing a learning system that aims to improve students' cognitive skills. We assumed that these tasks could be organized into appropriate mixes to organize study competitions. The first attempt was made in March - April 2019 and more than 5,000 interactions were realized.

Our first analysis points out that new types of study competitions (championships) are suitable for developing students' skills in line with the new type of talent concept, so they can also contribute to the implantation of the educational concept of education in school. In 1984, Renzulli created the three-cycle theory where creativity, commitment to the task, and above average ability, are all set as the main pillars for the concept of talent. However, it took a while for this concept of talent to find its way into the labor market. It was only by 1997, that the term "talent management" became more widely recognized, soon after Steven Hankin of McKinsey had formulated the concept of "war for talent", and later explained in detail by Ed Michaels, Helen Handfield-Jones, and Beth Axelrod in their book by the same name. Organizations have recognized that more effective talent management practices should focus on anticipating and managing human resources, by coordinating business and strategic goals in order to prepare for growth and expansion within an organization (Martin, 2015). However, organizations did not know how to define the concept of talent, yet. Some of these concepts were conceived by Aldous Huxley in his famous novel, as the alphas of a "Brave New World" (the top of a bell-graph), "while others interpreted it as synonyms for the entire workforce, which was a meaningless definition" (Woolridge, 2006).

Among the more complex model makers, Ulrich (1998) had an outstanding concept in which, similar to Renzulli's, he strived to narrow down to three basic concepts of intellectual capital, commitment to task, and overall involvement.

By analyzing the 5000 competing championship rounds, we were able to model relationships between these three concepts. A particularly interesting result was the study of the effect of knowledge - commitment on even, effectiveness. According to our findings, an ICT-based flexible study competition triggers an impact mechanism that can significantly change the broader areas of educational science.

Kovácsné Duró Andrea

Miskolci Egyetem Tanárképző Intézet

Milyen színű a pedagógia? Mozaikok a szakmatanárok értékelési gyakorlatából1

Az előadás címe talán szokatlan kérdést vet fel, hiszen a színek jelentésével, személyiségre gyakorolt hatásával, az ember színekhez való viszonyával elsődlegesen a pszichológia, a képzőművészet, az iparművészet, az építészet, a divattervezés és a marketing foglalkozik. Ugyanakkor a pedagógián belül, mindenekelőtt az értékelés területén, a színek szintén sokféle szerepet tölthetnek be a pedagógusok és a tanulók életében, az oktatási-nevelési folyamatban. (Ilyen példaként említhető – többek között – a fejlesztő értékelést támogató, a tanulók önértékelésére építő, jelzőlámpa módszer, amelynek alkalmazásakor a diákok a közlekedési lámpa színei segítségével jelzik, milyenek ítélik meg felkészültségüket az adott anyagrészből.)

Általánosságban elmondható, hogy a színek emocionális, asszociációs és szimbolikus hatással rendelkeznek. Társadalmi, történelmi, nemzeti értékelések tapadnak hozzájuk, értelmezésük kulturális kontextustól függ. Ezen kívül pedig az egyén kellemes vagy kellemetlen élményei által meghatározott, személyes képzettársításokat is eredményeznek.

Jelen előadásban a színek pedagógiai értékelésben játszott szerepét a – különféle elméleti és gyakorlati tárgyat életközeli, gyakran demonstrációs termekben, skill-laborokban oktató – szakmatanár szakos hallgatók véleményének, attitűdjeinek és gyakorlatának tükrében, három területen vázolom fel. A fekete és fehér (pozitív) pedagógia jelenségét egy speciális aspektusból, a szakmatanárok tanórai élményeihez kötődve tárom fel. A tanári értékelésről vallott felfogásukat Bono hatféle szín bevonásával megalkotott, „gondolkodás kalapja” módszerének segítségével elemzem. A mindennapi pedagógiai gyakorlat középpontjában álló értékelési eszközök révén pedig a tanulók írásbeli és szóbeli teljesítményére adott érdemjegyek, szimbólumok színének vizsgálatát és az azokhoz társuló jelentéseket mutatom be.

Kraus Andrea

Partiumi Keresztyen Egyetem, Nagyvárad, Románia

A német turisztikai szaknyelv oktatásának módszertani lehetőségei

„A német turisztikai szaknyelv oktatásának módszertani lehetőségei” c. beszámoló jellegű előadás. Az előadás során a következő aspektusok kerülnek a vizsgáldás középpontjába: a turisztikai szaknyelv curriculáris kérdései, projektek bemutatása, interdiszciplináris együttműködési lehetőségek más nagyváradi tanszékekkel, jövőre való kitekintés az ebben a témában rejlő lehetőségekre, idegenvezetés szimulálása tolmácsolási gyakorlatokkal egybekötve („Learning by Doing”) valamint az úgynevezett „Co-Teaching”.

Lajos Sándor
Miskolci Egyetem

Valósághű 3D-s megjelenítés alkalmazási lehetőségei az ábrázoló geometria oktatásban

Az Ábrázoló geometria tantárgy oktatása során gyakran szembesülünk azzal a problémával, hogy a középiskolából érkezett hallgatók szinte semmilyen térszemlélettel nem rendelkeznek. Ezért nagy gondot fordítunk a szemléltetésre. Hagyományos módon (segédeszközök nélkül) csak axonometrikus vetületeket tudunk megjeleníteni sík képernyőn vagy vetítővászonon, azonban a korábban említett hallgatói csoport még így sem tudja a térben elképzelni az ábrázolt alakzatokat még akkor sem, ha az axonometrikus ábrák árnyaltak és mozgathatók. Szerencsére már rendelkezésre állnak olyan technológiák, melyek segítségével valósághű 3D-s megjelenítés érhető el. A HOLOVIZIO szemüveg vagy bármilyen más kiegészítő nélkül képes valósághű 3D-s képet előállítani úgy, hogy a megjelenített objektum (egy meglehetősen szűk tartományon belül) körüljárható. Rendszeresen tartunk HOLOVIZIO-s konzultációkat, és azt tapasztaltuk, hogy a hallgatók sokkal könnyebben megértették a szerkesztéseket, miután „körüljárták” az adott geometriai problémát ábrázoló valósághű 3D-s képet. A HOLOVIZIO-val megjelenített képek ugyan valósághű 3D-s élményt nyújtanak, egyszerre csak néhány hallgató tudja szemlélni, és csak az általunk tartott konzultációkon. Ahhoz, hogy nagyobb létszámú közönségnek is bemutatható 3D-s képeket készítsünk más megoldást kellett keresnünk. A sztereoszkópikus 3D-látvány megjelenítésére használt legrégebbi módszer az úgynevezett. anaglif kép. Az anaglif képek előnye, hogy a szükséges szemüveg viszonylag olcsón beszerezhető, és a megjelenítéshez bármilyen monitor vagy kivetítő használható. Hátrányuk azonban, hogy a színkódolás miatt nem minden esetben képesek visszaadni az eredeti kép teljes színskáláját. Manapság egyre több a 3D-s mozifilm és egyre több háztartásban megtalálhatók a 3D-s televíziók. A szemlélő által viselt, polárszűrőket tartalmazó vagy aktív vezérelt szemüveg biztosítja, hogy mindegyik szem csak a neki szóló képet lássa. A meglévő modellekről készült 3D-s képekből (anaglif és 3D-s TV) egy galériát hoztunk létre, mely mindenki számára elérhető a tanszék honlapján: <http://193.6.8.43/3DG/main.php>. A fent bemutatott módszerek segítségével a hallgatók számára olyan valósághű 3D-s képeket tudunk bemutatni, melyek segítik a vetületi ábrák jelentésének jobb megértését és önmagukban is fejlesztik a térszemléletet.

Lipták Katalin, Hajdú Noémi, Musinszki Zoltán
Miskolci Egyetem, Gazdaságtudományi Kar

A tehetséggondozás jelentősége az oktató és nevelő munka során

Úgy véljük, hogy a felsőoktatásban az átlagostól eltérő hallgatók két végletével kell kiemelten foglalkozni, a tehetséges fiatalokkal és a lemaradó fiatalokkal. A felzárkóztatás kérdése is kulcsfontosságú, de mivel eddigi munkánk során többször volt lehetőségünk a tehetséges fiatalokkal együtt dolgozni, akár egy TDK verseny, akár egy esettanulmány verseny keretében, így úgy döntöttünk, hogy a tehetséggondozás témakörét járjuk körül. A tehetségek felfedezése önmagában nem elégséges, hiszen fontos a tehetségek fiatalok folyamatos gondozása és fejlesztése, mindezt úgy, hogy közben a fiatal is élvezze a munkát és ne valamiféle „csodabogárnak” gondolja magát. Úgy gondoljuk, hogy ebben az oktatónak is nagy szerepe van. A Gazdaságtudományi Karon a tehetséggondozásra évekkal ezelőtt létrejött a Hantos Elemér Szakkollégium, előadásunkban bemutatjuk a szakkollégiumi rendszert is.

Lubinszki Mária Dr.

Miskolci Egyetem BTK Tanárképző intézet

A Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetében a szakmai tanárképzés pszichológiai moduljainak fókuszpontjai

A gyakorlati módszerek és technikák egyre bővülő tárháza áll rendelkezésre a pedagógusi szakmában is, azonban mindez csak akkor lehet konstruktív és innovatív, ha megfelelő elméleti megalapozottsághoz kapcsolódnak. Szem előtt tartva a különböző képzések szakmai prioritását, a társadalmi, szocioökonómiai kontextust, és még számtalan egyéb lehetséges tényezőt. A pedagógusképzés általános elméleti modelljei (Rapos, 2015) kiváló kiindulópontot jelenthetnek ahhoz, hogy meghatározzuk a saját elméleti modellünket, hitvallásunkat itt a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetében, és ehhez igazodva jelöljük is a szakmai és osztatlan tanárképzés lehetséges módszertani fókuszait.

További szempont a módszertani fókuszok kialakításánál, hogy igyekszünk figyelembe venni a teljes tanári pályafutás szükségleteit, amelynek kontextusában szélesebb értelmezési horizontot igényelhetnek az egyes területek. Mindenre nem lehet felkészülni az életünkben és a szakmai pályafutásunkban, arra azonban igen, hogy az önmagunkkal és a nehézségekkel való megküzdésben a lehető legegészségesebben tudjunk működni és minél rövidebb idő alatt a munkaképes egyensúlyi helyzetbe rendeződjünk vissza.

A hagyományos tananyagközpontú paradigma azonban már nem tudja kezelni az elmúlt évtizedek társadalmi jelenségeit és kihívásait, egyre inkább szükséges egyfajta pedagógiai kultúraváltás. Saját értelmezésünkben a pedagógiai kultúraváltás a tantestület szempontjából egy olyan szerep - szocializációs folyamat, amelyben egyértelműek a célok és irányok, magas az elköteleződés a változásra, személyes és közösségi szinten egyaránt tisztázottak az erőforrások, és magas a csoportkohézió. Rapos és mtsi értelmezésében a hagyományos, oktatásközpontú szemléletet, amelyben előre meghatározott ismeretek és készségek elsajátítása a cél, felváltja az úgynevezett tanulásközpontú szemlélet. Ezen nézet szerint a tanulás a hallgatók önálló tudáskonstrukciós tevékenysége. Ilyenkor az oktatási folyamat során a középpontban a hallgatók tanulási folyamatai állnak, nem pedig az elsajátítandó tartalom. A cél a pedagógusi munkára való felkészítés, igazodva a jelen iskoláinak elvárásaihoz/kihívásaihoz, valamint a folyamatos szakmai fejlődés, az élethosszig tartó tanulás. A fent idézett tanulmányban ezzel összefüggésben a szerzők összefoglalják a gyakorlatok funkcióinak változásait is. (Uo.) Összefoglalva, a szakmai tanárképzés lehetséges módszertani fókuszait a következőképpen határozhatjuk meg:

- rendszerszemléletű, holisztikus, a változásra és fejlődésre nyitott pedagógusi mentalitás kialakítása (attitűdváltás)
- az önszabályozó tanulás kialakításának módszerei (reflektivitás)
- a tanári szerepmódel, szereprepertoár és szakmai önismeret módszerei

Előadásomban bemutatom a Miskolci Egyetem Tanárképző Intézetében a szakmai tanárképzés pszichológiai moduljainak megújítási szempontjait és az egyes tantárgyak belső struktúráját a fókuszpontok mentén.

Makó Ferenc

Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

Mérnökstanár-jelöltek összefüggő iskolai gyakorlata során készített e-portfóliók értékelése, különös tekintettel a képzés tartalmi fejlesztésére

A tanári portfólió készítés az elmúlt évtizedekben egyre jelentősebb teret nyert a tanárképzési rendszerekben (Baron és Colins, 1993; Robinson, 1993; Wolf-Dietz 1998; Darling, 2001; Falus és Kimmel, 2009; Gösi 2013), amely az iskolai gyakorlatokhoz kapcsolódóan biztosítja a pedagógiai fejlődést és a tapasztalatok értékelését. A portfólió a gyakorlati pedagógiai munka dokumentumait, a reflektív értékeléseket olyan komplex rendszerbe foglalja, amely a tanárjelöltek kompetenciáinak, pedagógiai nézeteinek megismerését, továbbá holisztikus értékelését egyaránt lehetővé teszi (Szivák, 2003). Kiemelendő az e-portfólió forma, amely az elektronikus tartalom-kezelés folytán, a folyamatos reflexiók adását, a multimédia használatot, továbbá az online interakciókat is lehetővé teszi (Schön 1983; Caldwell, 1997; Barrett, 2001; Gibson, 2003; Hill, 2003; Woodward, 2004; Beck és Bear, 2009; Mullen és McFadden, 2005; Heath, 2006; Papp és Vágvolgyi 2009). A mérnökstanári képzésben bevezetett, MAHARA e-portfólió készítő keretrendszerben, a 2011-2019 között kidolgozott intézményi portfóliók elemzése során (n=164 fő): a tartalmi elemek minőségét, a reflektív önértékelést, a hallgatói vizsgatanítások tanóra-felvételeit és értékelő jegyzőkönyveit, továbbá a mentortanári holisztikus értékeléseket vizsgáltuk.

A kutatás tartalomelemzése szerint, a félévi követelmények teljesítésének lefedettsége 100%-os volt, ugyanakkor a tanárképzési standardoknak, megfelelő teljes körű értékelés a portfóliók mindössze 18%-ában jelenik meg. Erősségek között említhetjük a hallgatók tanóratervezését-, tartalom-fejlesztését-, módszertani felkészültségét-, a pedagógiai kutatást-, a tanórán kívüli foglalkozások megvalósítását. Az önértékelést kiegészítő évfolyamtárs értékelés és csoport-reflexiók a vizsgált portfóliók 23%-ában volt csak tartalmilag azonosítható. A gyakorlatok közbeni online visszajelzések és kritikai értékelések az e-portfóliók csak kis hányadában (18,4%) lelhetők fel dokumentálva, az azokra adott önreflexió pedig elhanyagolható mértékű. A dokumentum típusok közül, a tanulói és szülői visszajelzések tipikusan hiányoznak. A pedagógiai gondolkodásra, a tanítási stratégiákra vonatkozó reflexió a hallgatók mindössze 35%-ánál került csak kiemelésre. A mentori értékelések egyharmada tartalmaz, a pálya-fejlődést elősegítő ún. holisztikus értékelést is. A pedagógiai nézetek feltárására, tudatos formálása vonatkozó értékelés ugyancsak ritkán jelenik meg. A (e-) mentor-támogatási lehetőségek így messzemenően nincsenek még kihasználva. A portfóliók funkcionális szerepét növelhetjük az értékelési területek bővítésével, a kötelező és ajánlott dokumentum-típusok megadásával-, a sztenderd értékelési kritériumok használatával, az online kommunikáció és reflexió növelésével.

Manojlovic Heléna

ELTE - PPK

A kulcskompetenciák iránti igény a munkaerő-piacon

Az utóbbi évtizedek gyökeres változásokat hoztak munkaerő-piacon. A változások során a szervezetekben kialakult a munkaerővel szembeni elvárások rendszere. Napjaink egyik legfontosabb törekvése, hogy a képzés és a foglalkoztatás között szorosabb összhang alakuljon

ki, hiszen a munkanélküliség csökkentésének egyik módja, hogy a képzés jobban szolgálja a munkaerő-piaci igényeket.

A tanulmány célja a munkaadók körében felmerülő problémák és igények azonosítása a munkát keresők felvétele során. Az oktatási rendszer számára óriási fontosságúak a munkaadók szükségleteiről szóló információk azonosítása és az oktatási programok munkaerő-piaci igényekhez való igazítása. A fókuszban a kulcskompetenciák vannak, amelyek nélkülözhetetlenek a mai munkaerő-piacon. A tanulmányban a következő kérdésekre keressük a választ: milyen elvárásokat támasztanak a pályakezdőkkel szemben a pályakezdeket aktívan kereső vállalatok? Melyek a kiemelkedően és kevésbé fontos kompetenciák? Azt is meg szeretnénk tudni, hogy a munkaerő-piac résztvevői hogyan gondolkodnak az oktatási intézményekkel való együttműködésről és milyen konkrét együttműködési módokat tartanak hatékonynak a képzés szempontjából. Azt feltételezzük, hogy a kulcskompetenciák versenyelőnyt jelentenek, hiszen rámutatnak a szakértelem felhasználásának a módjára.

Moses Njenga

Eötvös Lóránd University, Budapest

Policies for Effective TVET Teacher Continuing Professional Development in Kenya

Kenya's Technical and Vocational Education and Training continues to face numerous challenges despite the many initiatives undertaken to improve its quality. Literature suggests that the persistence of these challenges can be explained in part by the deficient pedagogical competencies and limited subject knowledge in some of Kenya's TVET teachers. There is therefore a strong need for Continuing Professional Development (CPD) for TVET teachers in Kenya. In this article it is argued that Continuing Professional development (CPD) of TVET teachers in Kenya has been erratic due in part to a lack of supportive policies. An analysis of several of Kenya's key education policy documents reveals a lack of clarity in the policies meant to guide continuing professional development. Kingdon's Multiple Streams framework, suggests that the policy gaps are as a result of policy makers lacking clear and viable policy options to stimulate and sustain CPD. Consequently, from a review of literature on effective continuing professional development, various policy options are suggested. These include clarity in the requirements for teachers to engage in CPD and a supportive rather than prescriptive policy framework that allows teachers to innovatively choose what and how they will learn. Further, career growth should be linked to professional learning. To support the development of a viable policy framework current TVET teacher learning practices and acceptability of suggested solutions should be empirically investigated.

Nagy Ágota

Partiumi Keresztény Egyetem

Quo vadis egyetemi interkulturális kommunikáció-oktatás?

Míg a kommunikáció-, illetve interkulturális kommunikáció-oktatás a „tréningipar” egyik virágzó területe, a Kárpát-medence magyar nyelvű felsőoktatási intézményeiben használatos, interkulturális kommunikációs egyetemi tantárgyleírások témakörei összességükben kevésbé keltenek versenyképes benyomást.

Az előadás első részében bemutatom az említett témaköröket és kifejtem, hogy véleményem szerint ezek jelentős része milyen hiányosságokkal rendelkezik az interkulturális kommunikációs kompetencia hatékony fejlesztése szempontjából. A második részben – a téma angol és német nyelvű interdiszciplináris szakirodalmát alapul véve – olyan tartalmakat vázlok fel, amelyek meglátásom szerint hatékonyabb kompetencia-fejlesztést tesznek lehetővé. Ezek közös vonása, hogy az interkulturális kommunikációs kompetenciát nem a társadalmi csoportok közötti kommunikáció értelmezési keretében, hanem mikroszinten, az interperszonális kommunikációs kompetenciák részeként hivatottak fejleszteni.

Az előadás utolsó részében olyan módszerekről lesz szó, amelyek alkalmasak a javasolt tantárgyi tartalmak gyakorlatorientált közvetítésére és következőképpen arra, hogy az egyetemi interkulturális kommunikáció-oktatás terén is megvalósulhasson általuk a kompetencia alapú oktatás.

Nagy¹ Melinda, Strédl¹ Terézia, Szarka¹ László, Zahatňanská² Mária

¹ Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia; ² Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, Prešov, Szlovákia

Tolerancia és toleranciára való nevelés a „Többség – kisebbség együttélése” program keretében

Az előítéletek formálása gyakran az előző generációk tapasztalataiból, attitűdjeiből táplálkozik. Ha ehhez más jellegű információk, tapasztalatok társulnak, akkor a fiatalnak lehetősége van átértékelni addigi véleményét. Ezért szükséges rendszeresen foglalkozni a toleranciával, az együttműködéssel, mivel ez tanult készség, fontos szociális kompetencia.

A Selye János Egyetem Tanárképző Kara most harmadik éve működteti a „Többség – kisebbség együttélése” c programját, amely a Szlovák Köztársaság Igazságügyi Minisztériuma támogatásával zajlik – idén Többség–kisebbség együttélése III – Mit tudunk egymásról? címmel (D047/2019/13).

Ebbe a programba eddig több mint tíz alapiskola és középiskola lett bevonva. A találkozókön és a tolerancia tréningeken kívül a program keretében tolerancia felmérés is zajlik. Ez az előadás a szlovákiai középiskolások válaszáinak kiértékelését mutatja be. A reszpondensek kérdőívet töltöttek ki, amelyben megválaszolták azt a kérdést, hogy kit szeretnének szomszédjuknak, illetve kit nem szeretnének szomszédjuknak, majd meghatározták szerepeiket – ezek közül itt azokat értékeljük ki, amelyek összefüggnek a toleranciával. A fenti kutatásban aránylag kis mintát (n = 144) dolgoztunk fel, azonban az adatok további kutatásokat alapoznak meg. Célunk a jövőben minél több magyar tannyelvű iskolával együttműködni, valamint diákjait és pedagógusait felvértezni a leghatékonyabb szociális készségekkel.

Petrányi Erika

Pécsi Tudományegyetem

Serdülőkorú fiatalok megküzdési stratégiái az önértékelés tükrében

A dolgozat fő témája az önértékelés és a megküzdési stratégiák összefüggéseinek feltárása serdülőkorú fiatalok körében. A megküzdési mód és az önértékelés kapcsolatát egyre több szakirodalmi adat támasztja alá. Számos országban kimutatták különböző felmérésekben, hogy a tizenéves lányoknak sokkal alacsonyabb az önértékelésük, mint a fiúknak (Cole és Cole, 2003). Nemenként változik a megküzdési stílus, mivel a nők attribútuma a társas támogatás, ezért ők inkább az érzelemközpontú copingot alkalmazzák, amelyben fontos szerepet kap a kötődés és a bizalom, illetve az önbecsülés alacsonyabb foka jellemzi (Bugán és Margitics, 2002). Módszerek: Kérdőíves, keresztmetszeti kutatásom serdülőkorú gimnazisták körében folyt. A vizsgálati mintát 50 kísérleti személy alkotta, ebből 30 férfi és 20 nő. Az önértékelés mérésére a Rosenberg-féle Önértékelés Skálát (RSES-H) használtam fel. A megküzdési stratégiák mérésére a Megküzdés Stresszhelyzetekben Kérdőívet (CISS-21: Coping Inventory for Stressful Situations) alkalmaztam. Az adatok elemzését független mintás T-próba, korrelációelemzés és egyszempontos varianciánálízis eljárások segítségével végeztem. Eredmények: A vizsgálat eredményei szerint az önértékelés és a coping stratégiák között jelentős összefüggés van. A nemek közötti önértékelésbeli különbség szignifikánsnak bizonyult, mely szerint a serdülőkorú fiúkat jóval magasabb önértékelés jellemzi, mint a lányokat. Ellentmondásos eredményem, hogy az életkor és az önértékelés között alacsony negatív korrelációs kapcsolat van, tehát minél idősebb korú a serdülő, annál alacsonyabb önértékeléssel rendelkezik. Következtetések: A vizsgálat eredményei alapján megállapítható, hogy az önértékelés, a nem és az életkor a megküzdési stratégiákkal összefüggő egyéni jellemzőnek tekinthető. Annak érdekében tehát, hogy megbízható képet kaphassunk a serdülőkorú egyének önértékelésének és megküzdési stratégiáinak interakciójáról további egyéni jellemzők, személyiségdimenziók figyelembe vételével kutatásokat kellene folytatni, és bővíteni kellene a mintaelemszámot. Kutatási eredményeim segíthetnek kifejezetten serdülőknek szóló prevenciós és tájékoztató projektek kialakításában, illetve az alacsony önértékeléssel összefüggő mentális betegségek felismerésében. A terápiás munka során megváltoztatott megküzdési mód köztudottan pozitív hatást gyakorol az egyénre, s a dolgozat eredményei is alátámasztják ennek a jelentőségét.

Pinczésné Palásthy Ildikó

Debreceni Református Hittudományi Egyetem Kölcsey Ferenc Tanítóképzési Intézet

Tanítójelöltek pályamotivációs sajátosságai

A hivatásszocializáció az adott pálya művelésére való hosszú felkészülési, tanulási folyamat, melynek során a személyiség több dimenzióban gazdagodik: a szakmai tudáson túl viselkedési és viszonyulási módokat sajátít el, értékkelköteleződése, motivációs rendszere alakul át. Előadásomban a pedagógushivatás ismert standardjaival, a tanártipológiák által alkalmazott kritériumokkal szembesítve a pedagógussá válás folyamatának néhány sajátosságát kívánom bemutatni. A fókusz a tanítóképzés jelenti. Vizsgálatomban az alábbi kérdésekre keresem a választ:

A Debreceni Református Hittudományi Egyetem tanítószakos hallgatói milyen szempontból motiváltak a pedagóguspálya választására? Elvárható-e tőlük a szakmai fejlődés igénye?

Milyen tendencia ismerhető fel a hallgatók pályamotivációjának változásában: első és negyedéves hallgatóink pályaválasztásában és pályaszocializációs folyamatában milyen motívumok és hatások ismerhetők fel, s változnak-e ezek tanulmányaik során?

Feltételeztük, hogy a képzés végére a pályaszocializációs folyamat magasabb szintjére jutnak hallgatóink, ami megmutatkozik

- a szakma-specifikus motívumok előtérbe kerülése,
- a közvetett és érdekvezérelt motívumok mértékének csökkenése,
- a pálya iránti elköteleződés fokozódása révén.

Eredményeink pálya-adekvát jegyeket mutatnak: a tanítójelölt hallgatók motivációs struktúrája átalakul, a szakma-specifikus motiváció jelentős mértékben erősödik, ugyanakkor bizonyos esetekben valószínűsíthetőek a pályaválasztás szakmai presztízzsel is összefüggésbe hozható, sokkal inkább esélynövelő, mint elköteleződésre utaló meghatározói.

Pogátsnik Monika

Óbudai Egyetem

A kommunikációs készségek fejlesztése a mérnökképzésben

Előadásunkban bemutatjuk, hogy a kommunikációs kompetencia a mérnöki gyakorlatban milyen elemeket foglal magába, és feltárjuk a kommunikációs készségfejlesztés lehetőségeit és jelenlegi gyakorlatát.

A kommunikációs kompetencia a mérnöki gyakorlatban kiemelkedő fontosságú. Több tanulmány is rámutat azonban arra, hogy ezen készségek fejlesztése nem kellő hangsúllyal szerepel, ha egyáltalán szerepel a mérnöki tantervekben. A mérnökök napi tevékenységének jelentős részét teszi ki a különböző műszaki és nem műszaki háttérű emberrel való kommunikáció. Darling és Dannels (2003) vizsgálati adatai arra utalnak, hogy a mérnöki gyakorlat intenzív szóbeli kommunikációs közegben zajlik. Nagyon fontos tudása a gyakorló mérnököknek a színvonalas formális előadások tartásának képessége, azonban a napi munkát leginkább az interperszonális és a kiscsoportos kommunikációs tapasztalatok jellemzik. Az olyan kommunikációs készségek, mint az egyértelmű kommunikáció készsége, a tárgyalási készség, és az aktív hallgatás létfontosságúak. A nemzetközi kutatások azt állapították meg, hogy a gyakorló mérnökök munkaidejük jelentős részét írásbeli vagy szóbeli kommunikációval töltik (Baren, 1993; Dunn, 1998; Piirto, 2000). A felmérések szerint a mérnökök a munkanapjaik több mint felét más munkatársakkal való kommunikációval töltik. A mérnökök nemcsak egyre több időt töltenek a kommunikációs feladatokkal, hanem ezeket a feladatokat egyre inkább a szakmai élet kritikus részeként azonosítják.

Pólin¹ Irén, Nagy² Melinda

¹ II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola, Beregszász, Ukrajna, ² Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Biológia Tanszék, Komárom, Szlovákia

A farmakognózia, és a gyógynövényismeret oktatásának történeti vonatkozásai Kárpátalján

A farmakognózia tudományág a természetes eredetű gyógyszerekkel foglalkozik. Korábban a kemikáliák ismeretét is magába foglalta, napjainkban azonban inkább a természetes eredetű anyagokkal, köztük állati, növényi és gombából származó drogokkal, és azok másodlagos anyagcseretermékeivel foglalkozik. Az előadás bemutatja a farmakognózia fejlődését Kárpátalján a 17. századtól napjainkig. Kitér a tudományterület legfontosabb szakirodalmára és a tudományterület művelőire is. Az áttekintés egészen napjaink farmakognózia oktatásáig terjed. Bemutatja a gyógynövényismeret és gyógynövénytermesztés tárgyak oktatásának specifikumait Kárpátalján, különös tekintettel a beregszászi II Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Főiskola és a Szent István Egyetem kihelyezett Kertész-mérnök szakon, és a Biológia szakon hirdetett tantárgyakra.

Poráčová¹ Janka, Nagy² Melinda, Zahatňanská¹ Mária, Mydlárová Blaščáková¹ Marta, Darvay² Sarolta, Sedlák¹ Vincent, Konečná¹ Mária, Gogaľová¹ Zuzana, Vašková¹ Hedviga

¹ Prešovská univerzita v Prešove, FHPV, Prešov, Szlovákia; ² Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárno, Szlovákia

Tananyagfejlesztés és innovatív tankönyvek a biológiaoktatásban

Az iskolának ma már nem elég a tanulókat passzív módon informálni a tényekről, hanem arra kell megtanítani őket, hogyan keressék ki, hogyan szelektálják, fogadják be és dolgozzák fel az információkat, melyek bárhol és bármikor elérhetőek. A pedagógus feladata tehát, hogy ebben a folyamatban segítse a tanulókat és diákokat. Napjaink másik nagy változása, hogy az oktatási folyamatban mindennapivá vált a számítógépek, az internet és a multimédiás eszközök használata a biológia órák keretében is. A modern tankönyvek és didaktikai segédeszközök létrehozása tehát nagy kihívást jelent az oktatás számára. Az elektronikus könyvek (e-books) azonban ma még nem tudják teljes mértékben helyettesíteni a nyomtatott tankönyveket. Az Eperjesi Egyetem és a Selye János Egyetem, további intézmények oktatóinak bevonásával, tananyagot fejlesztenek a szlovákiai felsőoktatás számára az általános és alkalmazott biokémia, genetika és fiziológia területén. Az oktatási folyamat, amelynek keretében a legmodernebb segédeszközöket és információs és kommunikációs technológiákat használják, hozzájárul az egyetemek hatékonyságának javításához, fejlesztéséhez és nemzetközivé tételéhez. Az elkészített egyetemi tankönyvek, valamint a laboratóriumi gyakorlatokra vonatkozó leírások fő célcsoportja elsősorban a természettudományi szakokon tanuló diákok, de emellett a pedagógusok, tudósok és a szakmai közönség is haszonnal forgathatja őket. A tananyagfejlesztést a Szlovák Köztársaság Oktatási, Tudományos, Kutatási és Sportminisztériumának KEGA 018PU-4/2018-as számú „A biokémia tantárgy oktatásának módszertani és formai innovációja (Inovácia metóda a foriem výučby predmetu biochémia)” című projektje támogatja.

Pusztai Gabriella, Maior Enikő, Demeter-Karászi Zsuzsanna
Debreceni Egyetem, Partiumi Keresztény Egyetem

Egyházi hozzájárulás a magyarországi és romániai felsőoktatásban

A rendszerváltást követően a posztkommunista országokban a megváltozott szerepkörök lehetővé tették az államon kívüli, más fenntartók intézményalapításának lehetőségét (Pusztai, Farkas 2016). Az egyházak hozzájárulása ezáltal döntő fontosságúnak bizonyult az új felsőoktatási rendszer kiépülésében. Első sorban azért, mert olyan új szemlélettel éltek, melyet nem befolyásolt a korábbi pártideológia, másodszor pedig, mert olyan társadalmi csoportokat, rétegeket szólítottak meg, és tették lehetővé számukra a felsőoktatási rendszerbe kerülést, melyeket ezen ideológia kirekesztett. Mindezek tükrében az egyházak igen fontos aktoraivá váltak az új felsőoktatási rendszer kiépülésének, fejlődésének Közép- és Kelet-Európában.

Kutatásunkban arra keressük a választ, hogy az egyházi felsőoktatási intézmények szerepvállalása térségenként milyen változásokat mutat. Ezen kérdés megválaszolására érdekében a Magyar Felsőoktatási Akkreditációs Bizottság nyilvános adatbázisát, valamint a magyarországi és romániai egyházi felsőoktatási intézmények küldetésnyilatkozatát elemezve egy speciális szemszögből kívántunk tekinteni az intézményekre.

Eredményeink rámutattak arra, hogy a két ország intézményei eltérő küldetésekkel rendelkeznek, míg egy magyarországi egyházi felsőoktatási intézmény számára egy olyan egyetemi közösség kialakítása a cél, melyben gyökerezik a keresztényi értékrend, addig a romániai intézményekben ezen felül a romániai magyar felsőoktatás életben tartása, a romániai magyar fiatalok oktatása, fejlesztése és munkaerőpiaci versenyképessége is fő célként nevezhető meg.

Sass Judit, Bodnár Éva

Budapesti Corvinus Egyetem, Budapest, Magyarország

Kompetenciaelvárások a duális képzés mentoraival szemben

A duális képzés az alapvetően a foglalkoztathatóság javítását célzó innovációk, megoldások egyik, a munkáltatói oldalt erőteljesen bevonó típusaként alakult ki. Összefoglaló neve képzési szolgáltatók és vállalatok által közösen folytatott képzési tevékenységeknek, amelyben a vállalatok jelentősebb mértékben és nagyobb önállósággal veszik ki részüket.” (Derényi, 2016) A hazai felsőoktatási környezetben ez a képzési forma a gazdasági szereplők és a felsőoktatás közös speciális gyakorlatorientált, sajátos tanulási környezetet biztosító képzése, amelynek célja, hogy a hallgató már a képzésének ideje alatt megismerhesse és részesévé válhasson a vele szerződést kötő vállalat munkafolyamatait, fejleszthesse szakmai kompetenciáit. (Derényi, 2016)

S bár Európában már jó néhány ország épített ki duális képzési modelleket, mégis a hazai bevezetés számos specifikus probléma mellett, az eddigi tapasztalatok nehézségeire is megoldást kell találgjon. Ilyenek a közös tanterv fejlesztése, a tanulási tanítási formák, források kialakítása, a hallgatók időgazdálkodásával kapcsolatos problémái vagy a számunkra nagyon jelentős pedagógiai kompetencia és tapasztalat hiányok a vállalati mentorok részéről.

Számos szakirodalmi forrás erősíti meg, hogy a duális képzésben oktatók legfontosabb két jellemzője a motiváció és a szakmai kompetencia. De emellett elengedhetetlen a nyitottság,

az odafigyelés képessége, a türelem valamint a támogató és vezetési képességek is. Ugyanakkor az eredményes mentori tevékenység feltétele az is, hogy adekvát módon tudja a mentor alkalmazni azokat a pedagógiai, módszertani, pszichológiai elveket, technikákat, amelyek a mentori/oktatói szerepkör eszközrendszerét alkotják. (Antalovits, 2005)

A mentori szerepekre vonatkozó korábbi szakirodalmak, vizsgálatok többféle szerepet azonosítanak oktató, tanácsadó, facilitátor, coach, vezető, stb. (Makó,2015; Bodnár, Sass 2013, 2015)

Mindezekre fókuszálunk az előadásunkban. Arra keressük vizsgálatunkban a választ, hogy milyen kompetenciákkal kell rendelkeznie egy a duális képzést támogató mentornak. A vizsgálatunkban a duális mentorálási partnerekkel folytatott képzés kapcsán végzett tréningfeladatok eredményeiből készült tartalomelemzési módszereket alkalmaztuk. Az eredményeinkben arra szeretnénk rávilágítani, hogy milyen mentori szerepeket lehet azonosítani és ahhoz kapcsolódóan milyen kompetenciaelvárásokat érdemes megfogalmazni, amely alapján az egyetem támogató képzést tud nyújtani vállalati szereplői számára.

Sárosi-Blága Ágnes

KAM - Regionális és Antropológiai Kutatások Központja

Pedagógusok helyi társadalmi szerepvállalása Erdély vidéki és városi iskoláiban

A pedagógusok társadalmi szerepe általános értelemben nagyon komplex, sokkal több mint oktatás és nevelés. A pedagógusok nagyon fontos szerepet töltenek be a közösségi élet szervezésében és ilyen értelemben a helyi közösségfejlesztésben, utánpótlás nevelésben. Az Erdély magyar tannyelvű iskoláiban oktató pedagógusok szerepe a kisebbségi létből adódóan sokkal komplexebb a többségi társadalomban oktató pedagógusok szerepéhez képest (íratlan, indirekt, például anyanyelv-ápolási, kultúraátadási funkciók).

Ezzel a témakörrel vidéki és városi környezetben egyaránt fontos foglalkozni, de figyelembe kell venni azt, hogy valószínű más jellegű kihívásokkal szembesülnek a városi és vidéki oktatók (eszközellátottsági különbségek, eltérő környezet, más szülői elvárások stb.) Éppen ezért feltételezzük, hogy a helyi társadalmi szerepvállalás vidéki környezetben hangsúlyosabban érvényesül, és a városi környezetben oktató pedagógusokhoz képest eltérő formában mutatkozik meg, de mindkettőben fontos. Ehhez a gondolatmenethez kapcsolódóan, az előadásban azt a kérdést vizsgálom, hogy Erdély magyar tannyelvű iskoláiban oktató pedagógusok körében, az alapján, hogy valaki vidéki vagy városi iskolában dolgozik, vannak-e különbségek a helyi társadalmi szerepvállalás fontosságának megítélésében olyan területeken, mint a (1) helyismeret, településtörténet, (2) történelmi tudat megalapozása, erősítése, (3) az anyanyelv ápolása, védelme, (4) szerepvállalás a város/falu életében (rendezvényekkel), (5) a nemzeti kultúra átadása.

A kérdés elemzését az a pedagógusok körében végzett Erdély szintű adatfelvétel teszi lehetővé, amelyet a KAM-Regionális és Antropológiai Kutatások Központja a Romániai Magyar Pedagógusok Szövetsége megbízására valósított meg 2017-2018 periódusban. A kutatás több problématerület vizsgál: a pályaválasztás tényezői, pályaelhagyási tervek, a szakmai, anyagi helyzet megítélése, a pedagógusszerepek a kisebbségi helyzetből adódó specifikumai, a szakterület helyzete, képzési opciók, a pedagógusszerep társadalmi megítélése, az IKT tartalmak/eszközök iskolai használata, az iskola működésének megítélése, a pedagógusszerep jó működtetésének feltételei. A felsorolt problématerületek közül jelen előadás az erdélyi

pedagógusok attitűdjein keresztül, a helyi társadalmi szerepvállalás lehetőségeinek és feltételeinek elemzésével foglalkozik vidéki és városi környezetben.

Simonics István

Óbudai Egyetem Trefort Ágoston Mérnökpedagógiai Központ

Az információkeresés és feldolgozás eredményeinek vizsgálata

A mérnökstanár hallgatók és mentortanárok munkájában gyakran van szükség olyan előadások és bemutatók tartására is, ami egyrészt nem tartozik közvetlenül a szakmai ismereteikhez másrészt, amiben nem biztos, hogy sikerült megfelelő gyakorlatot szerezniük eddigi tanulmányaik vagy munkájuk során. Az elmúlt időszakban gyakran tapasztaltuk még az államvizsgán is, hogy komoly hiányosságaik, néha félelmeik is vannak ezen a területen. A mentortanárok körében – első, második és harmadik féléves hallgatók, összesen 109 fő – felmérést végeztünk a prezentációs készségekről. Vizsgáltuk a hallgatók technikai ismereteit, felkészültségüket, a prezentációs készségekről alkotott véleményüket és igényüket, valamint ezen a területen elért sikereiket. Visszajelzést kértünk tőlük az eddig tanult tárgyaikkal kapcsolatban is. Kutatásunkban abból a hipotézisből indultunk ki, hogy a mentortanárok képzése során hangsúlyt kell helyezni a prezentációs képességek fejlesztésére, a hatékony információfeldolgozási módok elsajátítására. Vizsgáltuk és visszajelzést kértünk arról is, hogy milyen forrásokat használnak előadásaik készítése során. A válaszadók 86%-a jelezte, hogy használ interneten elérhető tartalmakat, 80%-a válaszolta, hogy nyomtatott irodalmat is alkalmaz. Míg a nyomtatott irodalomnál, a források ellenőrzése a lektorálásnál megtörténik, ugyanakkor az internetes források valóságtartalmának, megbízhatóságának, érvényességének kritikai elemzése nem ritkán elmarad. A válaszolók alig több mint fele tartotta fontosnak a prezentációhoz felhasznált szakmai tartalmak forrásainak megadását és jelölését. A kutatás lezárását követően, a problémák elemzése során vizsgáltuk az információkeresés és feldolgozás eredményeit, és ezek lehetséges hatásait is. A beadott házi feladatok és a bemutatott előadásokban gyakran talákoztunk olyan alapvető hiányossággal, hogy a felhasznált adatok validitása nem volt megfelelő. Felhasználtak például pénzügyi elemzéseknél olyan régi, 5-10 éves statisztikai adatokat, amelyekből levezetett következtetések, azok hiányos relevanciája miatt az előadó szakmai presztízse, felkészültsége megkérdőjelezhetővé vált. Hasonló problémát okozott az is, amikor nem hatályos jogszabályok alapján mutattak be intézményeket, vagy vontak le következtetéseket, nota bene még fejlesztési javaslatokat is dolgoztak ki ezek alapján. A mérnökstanár és mentortanár hallgatók felkészítése során meg kell tanítani a plagizálás elkerülése érdekében a források szabályos használatát is. A munkaerőpiac különösen érzékeny a szakmailag jól felkészült, megbízható ismereteket közvetíteni tudó szakemberek felkérésére és alkalmazására.

Stark Gabriella Mária
BBTE, Szatmári Tagozat

Erdélyi magyar pedagógusjelöltek tanulási útvonalai összehasonlító megközelítésben

Előadásomban az erdélyi magyar pedagógusjelöltek tanulási útvonalait körvonalazom összehasonlító szemléletben, illetve a romániai (magyar) pedagógusképzés rendszerét és kontextusát vázolom föl a 2011–2016-os időszakban. Értelmezési keretemet a kisebbségi tanulási útvonalak képezik, illetve a regionális egyetem.

A romániai kisebbségi magyar pedagógusképzést két dimenzióban vizsgálom, két kutatási célt követve. Az intézményi dimenzió taglalásakor célom megvizsgálni és bemutatni a romániai kisebbségi pedagógusképzést. Az individuális dimenzió taglalásakor célom megvizsgálni és elemezni, kik a kisebbségi magyar pedagógusjelöltek, milyenek a pedagógusjelöltek kisebbségi tanulási útvonalai. A két dimenzió makro-, mezo- és mikroszintjeinek taglalásával képet szeretnék rajzolni egyrészt a romániai kisebbségi pedagógusképzésről, másrészt az erdélyi kisebbségi pedagógusjelöltek tanulási útvonalairól (összehasonlító szemléletben).

Vizsgálatom során több módszer kombinációját alkalmaztam az árnyaltabb kép megrajzolása végett. Az intézményi dimenzióban a dokumentumelemzés módszerére alapoztam, az individuális dimenzióban pedig a survey módszerére (kérdőíves lekérdezés és interjú). Az individuális dimenzióban több adatbázist használtam: TESSCEE II. 2014 (makroszint), PADI 2015 (mezoszint), SM Alumni 2016 (mikroszint).

A kutatási kérdések megválaszolása során a pedagógusképzést mint sajátos kisebbségi tanulási útvonalat azonosítottam be. A pedagógushallgatók nagy része tisztán kisebbségi tanulási útvonalat járt be, mely a pedagógusképzésben csúcsosodott ki; de az élethosszig tartó tanulás elve alapján ezek a tanulási útvonalak folytatódhatnak. Az értelmezési keretemben a beazonosított kisebbségi tanulási útvonalak tanítási útvonalakká váltak.

A regionális kisebbségi egyetem gondolata is igazolást nyert, a vizsgált intézmények (BBTE PADI, Szatmári Kihelyezett Tagozat) magukon hordozzák a regionális egyetem főbb ismérveit, a kisebbségi oktatás alulreprezentáltságát kompenzáló eljárások révén; illetve ama tény révén, hogy a pedagógushallgatók jelentős része a lakóhelyéhez közel szeretne anyanyelvén tanulni egy magasabb presztízsű intézményben.

Stoicu-Crisan Renáta
Partiumi Keresztény Egyetem

Interkulturális kompetencia fejlesztése irodalmi művek megfilmesítése által

A globalizáció velejárója az interkulturális érintkezések gyakoriságának gyors növekedése. Az emberek közötti kommunikáció megvalósításához szükséges a közös nyelvhasználat, de a sikeres kommunikáció érdekében fontos nem csak a nyelv ismerete, hanem a kulturális háttér alapos megismerése is. Az interkulturális kompetencia fejlesztésekor akadályként léphet fel az interkulturális érintkezések hiánya, esetleg a két kultúra közötti távolság. Más problémaforrás lehet még az előítéletesség, a sztereotípiákkal való szembesülés. Egy nyelvtanuló sok esetben a sztereotípiákat másodkézből szerzi a tankönyvből, a médiából, esetleg a tanártól. A nyelvtanár feladata viszont nem a klisék közvetítése, hanem az interkulturális kompetencia fejlesztéséhez szükséges ismeretek és stratégiák átadása. Az előadásban az irodalmi művek megfilmesítése által szeretnék rámutatni a célnyelvi kultúrával való lehetséges mediális érintkezések pozitív hatásaira az interkulturális kompetencia fejlesztésében.

Szabó Roland

Partiumi Keresztény Egyetem

What can teachers learn from stand-up comedy professionals?

The teacher must be able to constantly evaluate and re-evaluate the mood of a room on a minute-by-minute basis, which is exactly what stand-up comedians do. Both of them must know when they are losing the class, and what sorts of gestures are needed to win their attention back. Consequently, teachers can apply strategies for speeding up, slowing down, and influencing the mood of their students simply by watching stand-up comedy professionals and entertainers controlling an audience for an hour. Beside humor, the skill to produce fine-tuned responses to changing circumstances is another aspect of professional comedy that can be adapted to classroom environment, creating exclusiveness at a seminar. One of the main reasons why comedy clubs are very popular is that the audience are aware that the night is unique; unlike a film or a play, it can never be repeated in exactly the same manner. Students value something similar in a seminar. There is no reason why a seminar cannot be an “event” for the students, something memorable and unrepeatable. My presentation focuses on aspects of teacher performance that enhance such exclusiveness.

Szabóová Edita

Selye János Egyetem, Tanárképző Kar, Komárom

A projektalapú oktatás értékelése a komáromi Selye János Egyetemen óvodapedagógia szakot hallgatók szemszögéből

A komáromi Selye János Egyetem óvodapedagógia szakot hallgatók körében gyakran alkalmazzuk a projektalapú oktatás egyes elemeit. A szemeszter elején az egyes tantárgyak tananyagtartalmaiból kiindulva a hallgatók csoportokba szerveződve tervezik meg projektjeiket. A részfeladatokat az adott szemeszter folyamán a szemináriumi órákon oldják, amelyek eredményeként bizonyos végtermékek jönnek létre, melyeket a csoportok egymásnak bemutatnak. Az alapképzés első évfolyamának nyári szemeszterében a játékpédagógia tantárgy keretén belül módszertanilag feldolgozott játékok, csoportszoba - vagy udvar/játszótér tervezete, illetve játékeszközök/fejlesztőjátékok készülnek - amelyek hatékonyvizsgálat céljával az óvodákba kerülnek, majd a következő évfolyamban visszajelzést kapnak a hallgatók a feldolgozott eredmények alapján.

A második évfolyam téli szemeszterében az iskolaköteles kor előtti oktatási szakasz didaktikája tantárgy keretén belül óvodai projekthálók és projektervek készülnek el a szlovákiai óvodai állami oktatási program követelményrendszeréből kiindulva, amelyek bemutatását szakmai elemzés követ.

A harmadik évfolyam nyári szemeszterében az intézményvezetés tantárgy keretén belül egy fejlesztési terv (koncepció) készül el a hallgatók által meghatározott/kiválasztott intézményre, amelyet a hallgatók által megtervezett és megszervezett meghallgatás folyamán mutatnak be, ahol intézményvezetőt választanak. E tantárgy keretén belül a következő lehetőség bizonyos értekezlet programjának tervezése és annak megvalósítása, illetve a kötelező érvényű és nem kötelező, de ajánlott dokumentumok összegzése. Mindhárom tantárgy keretén belül lezárásként értékelés és önértékelés folyik úgy a folyamatot, mint a produktumokat illetően az oktató koordinálásával. Az előadás folyamán bemutatásra kerül néhány produktum az előzőekben leírt folyamatok magyarázatával. Ezt követi a felmérés eredményeinek tömör

összegzése (a hallgatók véleményeiből kiindulva a projektalapú oktatást illetően, amelyek feltárására a SWOT-analízis, illetve a szóbeli közlés módszerét alkalmazva került sor). Az előadás a hallgatók által megfogalmazott, leggyakrabban előforduló javaslatok ismertetésével zárul.

Szalai Levente

Pécsi Tudományegyetem Doktori Iskolába jelentkező hallgató

A Kárpát-medencében az egyetemi hallgatók tanulási migrációja az anyaország felé

A határon túli magyarok továbbtanulással kapcsolatos döntéseiben az elmúlt 30 évben, de különösen az európai integrációs folyamat felgyorsulása után előtérbe kerültek a hazai felsőoktatási intézmények. Ezen anyaországi intézmények egyre inkább elérhetővé váltak a szomszédos országok fiataljainak számára. Az anyaország vonzerejét a hallgatók számára növelték a magyar állam által nyújtott előnyök, a hazai ösztöndíjrendszer, mint például a „magyar-magyar hallgatói mobilitás” program, valamint a későbbi magyarországi munkavállalás lehetősége. A tanulmány kitér a határon túlról érkező diákok motivációira és a szomszédos országok magyar tanítási nyelvű felsőoktatási intézményeinek fejlesztési lehetőségeire. A publikáció statisztikai adatokra támaszkodva mutatja be a magyarországi felsőoktatási intézményekben tanuló szomszédos országokból érkező hallgatók számának alakulását a rendszerváltástól napjainkig, megvizsgálva az egyes történelmi régiók tanulási migrációs célterületeit. Összehasonlítja a magyar felsőoktatási intézményekbe jelentkező határon túli magyarok számának változását a kibocsájtó országok szemszögéből. Kiemeli a fontosabb hazai felsőoktatási központokat, megvizsgálja, mely képzési területek népszerűek a határon túli magyarok körében. A konzekvenciákat levonva javaslatot tesz a külföldi magyar tanítási nyelvű intézmények profiljának fejlesztésére.

Szász Mária-Magdolna

Debreceni Egyetem, KAM- Regionális és Antropológiai Kutatások Központja, Csíkszereda

Rurális iskolák változása mint kihívás egy mikrorégió szemszögéből

Az utóbbi időszakban a vidéki iskola és oktatás nagyon aktuális témává vált.

Előadásomban egy székelyföldi rurális településen (Kászon) működő iskola társadalmi beágyazottságát mutatom be.

Az iskolához való társadalmi viszonyulás kiemelten fontos a periférikus és kistelepülések esetében az oktatási intézmény fennmaradása, illetve további fejlesztése szempontjából. Az iskola helyi intézményi szerepe csökkent az utóbbi időben, amely kihívások elé állítja a rurális iskolákat. Az intézmény szerepének csökkenése nyomon követhető abban, hogy egyre gyakoribb lett a helyi iskolától való elfordulás. A szülők gyerekeiket inkább városra vagy nagyobb településre viszik iskolába olyan okokra hivatkozva, hogy egy kistelepülésen működő iskola nem tud lépést tartani sem infrastruktúrában, sem didaktikai eszközeiben a nagyobb, jobban felszerelt iskolákkal, illetve a nagyobb városi iskolában felkészültebbek a pedagógusok, magasabb az oktatás minőségi szintje stb.

Kutatásom arra irányult, hogy a jelenlegi beágyazottság mértékét ragadjam meg, képet alkotva az iskola jelenlegi társadalmi helyzetéről. Erre az egyik legalkalmasabb eljárás azon

szülők viszonyulásmódjának a vizsgálata, akiknek gyerekeik ezen a településen járnak iskolába. A beágyazódás mértékét a szülői viszonyulást feltáró kérdőíves elemzés adatai alapján elemeztem.

Egy rurális iskola számatalan szálon kapcsolódik a település életéhez, szerves részét képezi az ott szervezett eseményeknek. A hagyományos tanítás- tanulás mellett még rengeteg funkcióval kell hogy rendelkezzen, melyben nagy szerepük van a szülőknek is. Fontos az iskola életébe való bevonódásuk, aktív részvételük. Kutatásomban azt is megvizsgáltam, hogy miként vannak jelen Kászon községben az egyes szülői bevonódás típusok. A bevonódás mértéke, az aktív részvétel hatással van a szülők iskolához való pozitív attitűdjének befolyásolásában. A rurális iskolák kedvezőbbé tétele megoldást jelenthet megerősödési folyamatokban, megmaradásukban.

Sztojev-Angelov Ilona

Miskolci Egyetem-Egészségügyi Kar

Egészségügyi tanárképzés összefüggő gyakorlatának hallgatói elégedettség vizsgálata

2017 szeptemberében indult a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karán az Egészségügyi Karral közösen, karközi képzés keretében az Egészségügyi tanári mesterképzés.

A képzés fő célja, hogy egészségügyi szakterületen, a szakképesítés megszerzése során, az iskola rendszerű, valamint az iskolarendszeren kívüli szakiskolai, szakközépiskolai oktatásban, továbbá az Országos Képzési Jegyzékben meghatározott szakképzésekben az elméleti és gyakorlati szakmai tantárgyak tanítására és az iskola egyéb pedagógiai feladatainak végzésére, ellátására képes tanárokat képezzen.

A mesterszak jelentős hallgatói létszámmal indult az első szemeszterben. A tanulmányaikat megkezdő hallgatók többnyire egészségügyi felsőoktatásban szerzett diplomával rendelkeztek, így képzésük folyamán a pedagógiai tudomány terület oktatása kapott hangsúlyosabb részt.

A képzés utolsó évében magas óraszámokban kellett tanítási és az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot teljesíteni a tanárjelölteknek, hogy kellő pedagógiai felkészültséget szerezhessenek a pedagógusi pályájukhoz.

Kutatásomat a 2018/2019-es tanévben a Miskolci Egyetem Bölcsészettudományi Karán végző egészségügyi tanár hallgatók körében végeztem, mely az tanítási és összefüggő egyéni iskolai gyakorlatokon szerzett tapasztalataikra és elégedettségükre irányult.

A hallgatók elégedettségét kérdőíves módszerrel vizsgáltam, melyben a kérdések összeállításánál figyelembe vettem az egészségügyi tanári képzés kompetenciáit és a tanítási, valamint az összefüggő egyéni iskolai gyakorlatot szabályozó gyakorlat teljesítésére vonatkozó dokumentumot. A kérdések a tanítási és az összefüggő egyéni iskolai gyakorlat tapasztalataira vonatkoztak, azaz a szaktantárgyak tanítási és a pedagógusok tanítási időn kívüli tevékenységének a megvalósulására a gyakorlatuk folyamán.

Tódor Erika-Mária

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszereda

Az iskolai nyelvi szocializáció szintjei romániai magyar tannyelvű iskolákban

Az osztálytermi párbeszéd implicit nyelvi modell a diákok számára. Ebben az előadásban egy 2013-2016 között zajló empirikus kutatás adatai alapján, azokat a főbb jellemzőket összegzem, melyek a romániai magyar tannyelvű iskolákban észlelhetők, külön figyelmet szentelve az osztálytermi nyelvhasználati szokások és nyelvi rutinok, a tannyelv-váltás sajátos helyzeteinek ismertetésére, valamint a tanári nyelvi életutak, mint implicit nyelvi modellek bemutatására. A bemutatásra kerülő adatokat az osztálytermi megfigyelések és a tanárokkal készített interjúk alapján összegzem.

Tódor Imre

Sapientia Erdélyi Magyar Tudományegyetem, Csíkszereda

„Aki keres, talál.” A procedurális és a szubsztantív racionalitás az iskolaválasztásban

Simon (1982) vezeti be a diskurzusba a keresés és a megelégedésre törekvés fogalmakat, amelyekkel a döntési mechanizmusok pozitív és formális jellemzését hivatott tárgyalni. Továbbá megkülönbözteti a keresés mechanizmusának két irányát, amelyet procedurális és szubsztantív racionalitásnak nevez. A procedurális keresés magát a döntési folyamatot írja le, „ahogyan” a személy a döntéséhez szükséges információkat beszerezni. A szubsztantív keresés ténye pedig a már meghozott döntés (eredmény) utólagos értékelésén alapul, azaz mennyire volt az helyes, hasznos.

Előadásunkban arra keressük a választ, hogy a középiskolába jelentkező tanulók milyen döntési folyamat mentén hozták meg az adott iskola melletti választásukat. Milyen információk álltak rendelkezésükre, azokat hogyan hasznosították? Honnan és kik által szereztek be a döntés meghozatalához szükséges információkat? Előadásunk második részében a szubsztantív típusú racionalitást taglaljuk, ahol arra vagyunk kíváncsiak, hogy mennyire elégedettek, mintegy hogyan értékeli az adott tanintézmény mellett meghozott döntést. Két kérdés mentén elemezzük a tanulók információszerzési, keresési folyamatát. Kvantitatív kutatásunk célcsoportját a székelyföldi középiskolás tanulók képezik, amelynek során többlépcsős mintavételt alkalmaztunk: az első lépcsőben minden felekezeti iskola, majd a hozzárendelt nem felekezeti iskolák tanulói, míg a második lépcsőben a 9. és a 11. évfolyam tanulói kerültek be a mintánkba (N=1927). A kutatás eszközüül a kérdőívet alkalmaztuk, amelyet személyesen kérdeztünk le a tanulók körében. Azt feltételezzük, hogy a simoni értelemben vett „korlátozott-rationális döntők” csoportja kevés információt gyűjt be az iskolaválasztási kritériumok közül („részben képzett választók”) és számukra az iskola közelsége, a kortárscsoport orientációja stb. kritériumok a mérvadóbb, és ők alacsonyabb családi háttérrel rendelkeznek.

Elemzésünk első részében leíró statisztikát alkalmazunk, ahol ismertetjük a válaszok átlagait fontossági sorrendben, majd varianciaanalízis segítségével a döntési kritériumokból létrehozott tanulói klaszterekkel vetjük azokat össze. Arra vagyunk kíváncsiak, hogy az egymástól jól elkülönülő négy tanulói csoport milyen döntési formákat követ, mindezt szektorközi összehasonlításban is megvizsgáljuk. Egy további lépésünk során a döntési folyamatot a tanulók családi háttérindexével is megvizsgáljuk, ugyanis a szakirodalom szerint

összefüggés tételezhető a döntés formája és a családi háttér között. Empirikus kutatások szerint (vö. Buckley – Schneider 2003) az alacsonyabb társadalmi réteghez tartozó szülők valamint gyerekeik kevésbé jól informáltak, míg a magasabb társadalmi státussal rendelkező családok jól informáltak és a piacgazdasági modell szerint hozzák meg döntéseiket (költség-haszon kalkulációja). Tehát utóbbiakra a képzett választó, míg előbbiekre a félig képzett választó jelzők illenek.

Tolnai Tímea Katalin

Partiumi Keresztény Egyetem

A bihardíószegi református cigányság keresztelési és temetkezési szokásai

Az előadás fő célja a keresztelők és a temetkezés szokásainak a bemutatása a bihardíószegi református cigány közösség körében, ezen kívül a magyar nemzetiségű reformátusok hozzájuk való viszonyába nyújt betekintést. Azért érdekes a téma, mert egy különös színfoltja a bihardíószegi magyar református közösségnek az a néhány cigány nemzetiségű, akik ehhez a közösséghez tartoznak (illetve, inkább nem tartoznak).

Az előadás igyekszik felvázolni azokat a konfliktusokat és problémákat, melyek a közterhet viselők és nem viselők között merültek fel az utóbbi évtizedekben. Ez a községben etnikai jellegű probléma, hiszen főként a magyar és a cigány lakosság közötti konfliktusban lelhető fel. A probléma a keresztelés és a temetkezés esetében a legszembeűnőbb, mivel ezek esetében a református gyülekezet teherként éli meg, és több ízben is nemtetszését fejezte ki azért, hogy a cigányok igényt tartanak a keresztelésre, valamint a temetkezési helyre, annak ellenére, hogy az egyház felé irányuló kötelezettségeknek nem tesznek eleget, vagyis járulékot nem fizetnek, nem konfirmálnak, templomba nem járnak.

A kutatott település Bihardíószeg, a Bihar megyei község az Érmellék déli részén. Jelen bemutató egy nagyobb kutatás része, mely kizárólag a bihardíószegi református vallású közösségre terjedt ki. Az adatgyűjtés kvalitatív kutatási módszerrel, interjúval készült, mivel ezen módszer segítségével lehetséges volt elmélyülni a témában és érvényes információkat kapni. Ezen kívül a kutatás eredményességét szolgálta a református egyházi dokumentumok tanulmányozása is, elsősorban a Bihardíószegi Református Egyház gyűléseinek jegyzőkönyve 1956-2016 között, melynek segítségével képet kapunk a falvakban történt vallásos cselekményekről, egyházi ügyekről.

Tóth Péter

Óbudai Egyetem

Kompetenciamérés az Óbudai Egyetemen

A hazai felsőoktatás a 2000-es évek második felében szembesült azzal a kellemetlen ténnyel, hogy bizonyos szakokon a beiratkozott hallgatók 40-50%-a nem szerez diplomát. Bárhonnán is közelítjük a kérdést a probléma hátterében Nyugat- és Kelet-Európában eltérő időpontban ugyan, de az elit felsőoktatás tömegessé válása áll. Ez pedig azt jelenti, hogy a legjobbak mellett a kisebb-nagyobb hiányosságokkal rendelkezők is bekerülnek az egyetemekre. A felsőoktatás nem készült fel kellően e probléma kezelésére. Ez többnyire felsőoktatás-pedagógiai kérdéseket feszeget főként a kis és közepes méretű egyetemeken, s bizonyos

természettudományos – ide értve a műszaki képzéseket is – szakokon. A „Fokozatváltás a felsőoktatásban” (2016) című szakpolitikai stratégia, cselekvési terv is célként fogalmazta meg a lemorzsolódás mértékének csökkentését, a diplomát szerettek számának emelését. Ehhez egyik javaslatként a kompetenciamérés bevezetését ajánlotta.

Az Óbudai Egyetem a külföldi és hazai tapasztalatokat felhasználva saját programokat dolgozott ki a teljesítési, illetve megtartási arány növelése érdekében. Ennek részeként 2019 szeptemberétől tervezi bevezetni az elsős hallgatók kompetenciamérését. Pilot jelleggel már márciusban és áprilisban kipróbáltuk a mérőeszközöket, melyek hatféle kompetencia fejlettségének vizsgálatára alkalmasak. Jelen tanulmányban első évfolyamos hallgatók absztrakt gondolkodási képességének fejlettségéről számolunk be.

Veresné Valentinyi Klára

Szent István Egyetem, Gödöllő

The study of evaluation and translator and translator competences of translated students and professional translators

The article gives an account of the results of a study on proof readers' questions and remarks on qualifying translations of graduating translator students in the specialised translator training programme at Szent István University, Gödöllő. The results of the current study are compared with a former study which analysed the feedbacks on and assessments of beginner translators' qualifying translations, and compares its findings with those of another study conducted with professional translators. It has been found that professional and stylistic competences, and the usage of terminology should be focused on more in the specialised training programme.

Zakota Zoltan

Partiumi Keresztény Egyetem

Drop-Out in Romanian and Hungarian Higher Education – A Comparative Study

Even in public education, the concept of student success is still unclear in the world of mass higher education. Some of the researchers are approaching the issue in a negative direction and are looking for an explanation of student failure, drop-out, fall, study goals, or disillusionment from their own institution, primarily considering the reasons why different student groups are not able to make good use of the expanded higher education and benefits. There are normative, formal training requirements, but it is not by chance that researchers rarely attempt to make them measurable. The external indicators of student success are the successful placement in the state or the marketplace, the recruitment at the workplace, and the provision of jobs by employers. It is difficult to formulate forecasts in this area. Even at the time of planned economy, employers did not meet the expectations of their students. In the so called Beck era, in the beautiful new world of work, the market value of a diploma a few years later is almost unpredictable. It seems that due to the uncertain validity and low reliability of the external indicators, the interest of international researchers is also in the search for appropriate internal indicators. In my study, trying to find and apply the right indicators, I analyze the drop-out in the field of higher education in Romania and Hungary in

a comparative way. The motivational factor of the study is that the two higher education systems started from the same situation, namely the Soviet model, at the time of the regime change, but than they have traveled divergent routes over the last three decades. I intend to examine how the specific changes affected the dropout process in the two countries. I try not only to enforce quantitative but also quantitative points of view, mainly based on official statistical data.

Előadók elérhetősége

Előadó

Ádám Anetta
Ardelean Tímea Krisztina
Árvai-Homolya Szilvia
Baka L. Patrik
Bánffi-Benedek Andrea
Bartha Krisztina
Belényi Emese
Beregi Erika
Berei Emese Beáta
Biró A. Zoltán
Bodó Julianna
Bodnár Éva
Budai Gábor
Csehi Agáta
Csillei Béla
Csillik Olga
Czinderi Kristóf
Daruka Magdolna
Debrenti Edith
Demeter-Karászi Zsuzsanna
Domján Mária-Katalin
Fodorné Vidó Renáta
Hajdú Noémi
Hajdú Noémi
Homoki Andrea
Horváth Kinga
Izsák Hajnalka
Jakab Judit
Joó Anikó
Kanczné Nagy Katalin
Karácsony-Molnár Erika
Karlovičs-Juhász Orchidea
Kékes-Szabó Marietta Ph.D.
Knausz Imre
Kocsis Zsófia
Kollár Csaba
Köpeczi-Bócz Tamás
Kovácsné Duró Andrea
Lajos Sándor
Lipták Katalin
Lipták Katalin
Lubinszki Mária
Maior Enikő
Makó Ferenc

Email cím

adamanetta@gmail.com
timea.ardelean@gmail.com
szilvia.homolya@gmail.com
baka.l.patrik@gmail.com
benedekandrea@yahoo.com
krisztinabbartha83@gmail.com
belenyi.emese@partium.ro
efkberegi@uni-miskolc.hu
emeseberei@gmail.com
biroa_zoltan@yahoo.com
julianna.bodo333@gmail.com
eva.bodnar@uni-corvinus.hu
budaig@uniduna.hu
csehiovaa@uj.sk
belacsillei@gmail.com
olga.csillik@uni-corvinus.hu
czinderi.kristof@gff-gyula.hu
magdolna.daruka@uni-corvinus.hu
edit.debrenti@gmail.com
zsuzsanna.karaszi@gmail.com
domjan.m.katalin@gmail.com
vido.renata@gff-gyula.hu
margn@uni-miskolc.hu
margn@uni-miskolc.hu
homoki.andrea@gff-gyula.hu
horvathki@uj.sk
hajnalkaizsak@yahoo.com
jakab_j@yahoo.com
joo.aniko@drhe.hu
kancznenagyk@uj.sk
kmerika44@gmail.com
viresz@gmail.com
kszmarietta2@gmail.com
knauszi@tanarkepzo.hu
zsofikocsis6@gmail.com
kollar.csaba@phd.uni-obuda.hu
tamas.kopeczi.bocz@uni-corvinus.hu
duro.andrea@gmail.com
lajossandor67@gmail.com
liptak.katalin@uni-miskolc.hu
regkata@uni-miskolc.hu
marialubinszki@gmail.com
enikomaior@yahoo.com
mako.ferenc@tmpk.uni-obuda.hu

Manojlovic Heléna	helenatmanojlovic@gmail.com
Moses Njenga	gundanjenga@gmail.com
Musinszki Zoltán	stmusiz@uni-miskolc.hu
Musinszki Zoltán	stmusiz@uni-miskolc.hu
Nagy Ágota	nagy.partium@gmail.com
Orsovics Yvette	orsovicsy@uj.s.sk
Petrányi Erika	eryka555@freemail.hu
Pinczésné Palásthy Ildikó	palasthy.ildiko@drhe.hu
Pogátsnik Monika	pogatsnik.monika@amk.uni-obuda.hu
Pusztai Gabriella	gabriela.pusztai@gmail.com
Sass Judit	judit.sass@uni-corvinus.hu
Sárosi-Blága Ágnes	agnesblaga@gmail.com
Simonics István	simonics.istvan@tmpk.uni-obuda.hu
Stark Gabriella Mária	ngabriella77@gmail.com
Stoicu-Crisan Renáta	crenataalice@gmail.com
Szabó Roland	rolandszabo@partium.ro
Szabóóvá Edita	szaboovae@uj.s.sk
Szalai Levente	szalailevente1@gmail.com
Szász Mária- Magdolna	szaszmariam@gmail.com
Sztojev-Angelov Ilona	efkilona@uni-miskolc.hu
Tódor Erika-Mária	todor.erika.m@gmail.com
Tódor Imre	imretodor@gmail.com
Tolnai Tímea Katalin	tolnai.timea@partium.ro
Tóth Péter	toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu
Veresné Valentinyi Klára	veresne.valentinyi.klara@gtk.szie.hu
Vértessy Balázs	vertessy01@gmail.com
Zakota Zoltan	zzakota@gmail.com

A Szervezőbizottság elérhetősége / Contacts of Program Committee

Horváth Kinga (társelnök)	horvathki@uj.s.sk
Maier Enikő (társelnök)	enikomaior@yahoo.com
Tóth Péter (társelnök)	toth.peter@tmpk.uni-obuda.hu
Bökös Borbála	bokosborbala@gmail.com
Duchon Jenő	duchon.jeno@gmail.com
Hölvényi Orsolya	holvenyi.orsolya@tmpk.uni-obuda.hu
Kádár Katalin	kadar.katalin@tmpk.uni-obuda.hu
Pásztor Rita Gizella	ritapasztor@gmail.com
Bartal Mária	bartalm@uj.s.sk

